ПРОЛЕТАРИИ ВСЕХ СТРАН, СОЕДИНЯЙТЕСЬ!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

№ 180 (18722) შაბათი, 6 აგვისტო 1983 წელი ფასი 3 კაპ.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროში

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს მორიგ სხდომაზე განიხილა და მოიწონა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ი. ვ. ანდროპოვი შეხვედა პორტუგალიის კომუნისტური პარტიის გენერალურ მდივანს ალვაარო კუნიალს, რომელიც საბჭოთა კავშირში იმყოფება სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მოწვევით.

შეხვედრის დროს, რომელმაც გულითადობისა და მეგობრობის ვითარებაში ჩაიარა, მხარეებმა ერთმანეთს გაუზიარეს აზრი საერთაშორისო ვითარებისა და საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიისა და პორტუგალიის კომპარტიის საქმიანობის აქტუალურ საკითხებზე.

განხილვის ცენტრში იყო მშვიდობისათვის ბრძოლის, ბირთვული ომის საფრთხის თავიდან აცილების საკითხები.

აღინიშნა, რომ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია და პორტუგალიის კომპარტია ერთნაირად აფასებენ საერთაშორისო ვითარებას და ორივეს მიაჩნია, რომ ევროპისა და მთელი მსოფლიოს ხალხთა ინტერესები მოითხოვს ამერიკის იმპერიალიზმის აგრესიული პოლიტიკისათვის ენერგიული წინააღმდეგობის გაწევას, რომ საჭიროა გამალებული შეიარაღების შეჩერება, ბირთვული ომის საფრთხისაგან კაცობრიობის ხსნა.

ი. ვ. ანდროპოვმა დაახასიათა ევროპაში საშუალო სიშორის ბირთვული იარაღის შეჩერების შესახებ ჟენევის მოლაპარაკებაზე არსებული მდგომარეობა, ილაპარაკა იმ მეცადინეობაზე, რომელსაც საბჭოთა კავშირი აწმარს ამ მოლაპარაკებაზე ორივე მხარისათვის მისაღები შეთანხმების მიღწევას, რომელიც ბოლოს მოუღებდა ევროპაში გამალებულ ბირთვულ შეიარაღებას, თავიდან აგავიცლებდა სამხედრო საფრთხის საშიშ ზრდას, საბჭოთა კავშირის კონსტრუქციულ წინადადებებზე. მან აღნიშნა აგრეთვე, რომ ამერიკის შეერთებული შტატების არაკონსტრუქციული პოზიციის შედეგად, რომელიც ცდილობს თავის სასარგებლოდ დაარღვიოს კონტინენტზე შექმნილი ძალების თანაფარდობა, საჭმე ჟენევის მოლაპარაკებაზე პრაქტიკულად არ იძვრის ადგილიდან, და ევროპის ხალხები შეიძლება აღმოჩნდნენ ერთობ საშიში სიტუაციის წინაშე, რომელიც საფრთხეს შეუქმნის მათს მშვიდობიან ცხოვრებას და მომავალს. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია ცდილობს ყოველი ღონე იხმაროს, რათა აღკვეთოს მოვლენების ასეთი განვითარება და ამ თვალსაზრისით უდიდეს მნიშვნელობას ანიჭებს სოციალისტური თანამეგობრობის ქვეყნების აქტიურ თანამშრომლობას, ყველა ქვეყნის მშვიდობისმოყვარე ძალებთან ურთიერთმოქმედებას.

ა. კუნიალმა ილაპარაკა პორტუგალიის კომპარტიის საქმიანობაზე, მშრომელი ხალხის ინტერესების, 1974 წლის აპრილის რევოლუციის შედეგად მიღწეული დემოკრატიული მონაპოვრების დასაცავად პორტუგალიის კომპარტიის ბრძოლაზე, პორტუგალიაში და კონტინენტზე მშვიდობისა და უშიშროებისათვის ბრძოლაზე. მან მაღალი შეფასება მისცა სსრ კავშირისა და მისი მოკავშირეების კონკრეტულ წინადადებებს, რომლებიც მიზნად ისახავს საერთაშორისო ვითარების გაჯანსაღებას, წინადადებებს, რომლებიც გამალებული შეიარაღებისაგან, ბირთვული ომის საფრთხისაგან კაცობრიობის ხსნისათვის მოლაპარაკების მიღწევის საამედო საფუძველია.

ამხანაგებმა ი. ვ. ანდროპოვმა და ა. კუნიალმა დაადასტურეს, რომ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია და პორტუგალიის კომპარტია სოლიდარობენ ხალხთა მასების ომის საწინააღმდეგო მოძრაობას, თავიანთი დამოუკიდებლობისა და სუვერენიტეტისათვის, ნეოკოლონიალიზმის, რასიზმისა და ფაშიზმის წინააღმდეგ, დიქტატის, შუქრის და ინტერვენციების იმპერიალისტური პოლიტიკის წინააღმდეგ მებრძოლ ხალხებს.

საუბრის დროს მხარეებმა განაცხადეს, რომ ორივე პარტია ცდილობს ყოველმხრივ შეუწყოს ხელი საბჭოთა კავშირ-პორტუგალიის თანასწორუფლებიანი, ხელსაყრელი ურთიერთობის განვითარებას, სსრ კავშირისა და პორტუგალიის ხალხების მეგობრობას.

ამხანაგებმა ი. ვ. ანდროპოვმა და ა. კუნიალმა გამოთქვეს დიდი კმაყოფილება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიისა და პორტუგალიის კომპარტიის ძმური ურთიერთობის ხასიათის გამო და ხაზგასმით აღნიშნეს, რომ მათ პარტიებს ურყევად აქვთ გადაწყვეტილი კვლავაც განამტკიცონ ერთიანობა და გააფართოონ ნაყოფიერი თანამშრომლობა მარქსიზმ-ლენინიზმისა და პროლეტარული ინტერნაციონალიზმის ნაცადი პრინციპების საფუძველზე.

საუბარში მონაწილეობდნენ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრობის კანდიდატი, ცენტრალური კომიტეტის მდივანი ბ. ნ. პონომარიოვი და სკკპ ცენტრალური კომიტეტის წევრი, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის თანამშრომელი ა. მ. ალექსანდროვი. (საკდესი).

ამხანაგების ი. ვ. ანდროპოვისა და ა. კუნიალის შეხვედრა

5 აგვისტოს სკკპ ცენტალური კომიტეტის გენერალური მდივანი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ი. ვ. ანდროპოვი შეხვდა პორტუგალიის კომუნისტური პარტიის გენერალურ მდივანს ალვაარო კუნიალს, რომელიც საბჭოთა კავშირში იმყოფება სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მოწვევით.

ამხანაგებმა ი. ვ. ანდროპოვმა და ა. კუნიალმა გადასინჯეს ორივე ქვეყნის ეკონომიკური პოტენციალის ზრდის, ეროვნული ეკონომიკური სისტემების, ეროვნული ეკონომიკური სტრუქტურების, ეროვნული ეკონომიკური ინფრასტრუქტურების, ეროვნული ეკონომიკური ბაზრების, ეროვნული ეკონომიკური ინფორმაციის, ეროვნული ეკონომიკური ინფორმაციის, ეროვნული ეკონომიკური ინფორმაციის

პარტიული ცხოვრება: განმახორციელოთ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ივნისის პლენუმის გადაწყვეტილებანი!

ანალიზი გვიჩვენებს პერსპექტივას

კასპელმა მეცემენტეებმა ხანგრძლივი პერიოდისათვის მოქმედების სახელმძღვანელოდ აღიქვეს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ივნისის პლენუმის მასალები. იდეოლოგიური, მასობრივ-პოლიტიკური მუშაობის აქტუალური საკითხები, როგორც ეს პლენუმზეც ითქვა, ყოველთვის იყო და მომავალშიც დარჩება ჩვენი პარტიის უმთავრესი საზრუნავი, მისი საქმიანობის მთავარი ამოცანა.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ ამხ. ი. ვ. ანდროპოვმა ასე დაახასიათა ეს ამოცანა: „ყოველი საფეხურის პარტიულმა კომიტეტებმა, ყოველმა პარტიულმა ორგანიზაციამ უნდა შეიგნონ, რომ რაგინდ დიდმნიშვნელოვანიც უნდა იყოს სხვა საკითხები, რომლებზეც ისინი მუშაობენ (სამეურნეო, ორგანიზაციული, და სხვა), იდეოლოგიური მუშაობა სულ უფრო მეტად დგება წინა პლანზე“.

ამ სიტყვების ჭეშმარიტებაში ადვილად ვარწმუნდები, როცა ჩვენი მრავალრიცხოვანი კომბინატის პარტიული და სამეურნეო საქმიანობის ახლანდელ მდგომარეობას და მის სამომავლო პერსპექტივებს ვუკვირდები.

ახლა, როცა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ივნისის პლენუმის და მის შესაბამისად საქართველოს კომპარტიის XIV პლენუმის მასალებს ყურადღებით ვსწავლობთ და ვაანალიზებთ, კიდევ ერთხელ თვალნათლივ ვარწმუნდებით იმაში, რომ იდეოლოგიური, მასობრივ-პოლიტიკური მუშაობის სასურველ დონეზე წარმართვა შეუძლებელს შეგვაძლებინებს, რამეთუ იგი ახალი ადამიანის აღზრდისა და ჩამოყალიბების, შრომისა და სახელმწიფო დისციპლინის გამტკიცების, საწარმოო გეგმებისა და ვალდებულებების პირნათლად შესრულების უცილობელი პირობაა, მთავარი ფაქტორია.

თვითკრიტიკით უნდა დავიწყო და მთელი გულახდილობით ვთქვა, რომ ამ მხრივ, სამწუხაროდ, ჩვენს კოლექტივში მუშაობა ვერ იდგა სასურველ დონეზე. იგი არ იყო მიზანსწრაფული, ეფექტიანი და საწარმოს ყოველი ნიუანსის, ჭირისა თუ ლხინის სრულად მომცველი. ამ ნაკლმა კი ჩვენი საქმიანობის ყველა უბანზე იჩინა თავი: საწარმოო მაჩვენებლებში, გეგმა-ვალდებულების შესრულებაში, შრომისა და სახელმწიფო დისციპლინის სფეროში. მკითხველებს უფრო ნათელი წარმოდგენა რომ შეექმნათ, სიტყვას თვით ციფრებს მივცემ: მეთერთმეტე ხუთწლედის ამ შუაგული წლის პირველ ოთხ თვეში პარტო შიფერის წარმორბის მუშებმა არასაპატიო მიზეზით 179 კაცდღე გააცდინეს, დაფქვის საამქროში ასევე უმიზეზოდ გაცდა 41 კაცდღე, ხოლო კომბინატის სატრანსპორტო უბანზე არასაპატიო მიზეზით გაცდენამ 2.657 საათს მიაღწია. მართალია, კომბინატის პარტიულმა კომიტეტმა შრომისა და სახელმწიფო დისციპლინის უხეში დამრღვევები საკადრისად დასაჯა, მაგრამ, ჩემი აზრით, სავალალო მაინც ის არის, რომ შესაბამისი პარტიული ორგანიზაციების მდივნებმა (მ. აღაპიშვილი, ო. ახალაკაი, გ. ქებაძე) პირში წყალი ჩაიყენეს, შორიდან მეთვალყურის პოზიცია დაიკავეს და ეს დარღვევები აღნიშვნის ღირსადაც არ გახდეს.

კომუნისტების და მით უმეტეს, ორგანული ურთიერთკავშირით უნდა განვიხილოთ.

ჩვენი საწარმოს კოლექტივში აღმზრდელობითი მუშაობის მხრივ ყველაფერი რიგზე რომ ვერ გვაქვს, ნათლად მეტყველებს ერთი არასასიამოვნო ფაქტიც: წლეულს ხუთი თვის გეგმა კომბინატმა ვერ შეასრულა. იძულებული ვარ ისევ თვითკრიტიკის მიემართო: იმის მაგიერ, რომ წარუმატებლობის მიზეზები ოპერატიულად დაგვეძებნა და დროულად აღმოგვეფხვრა ნაკლოვანებები, პარტიულმა კომიტეტმაც და საერთოდ ჩვენმა აქტივმა თავის დასამშვიდებლად რაღაც მეორეხარისხოვანი ობიექტური მიზეზები გამოვიხმიკეთ.

ახლა, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ივნისის პლენუმის შემდეგ, როცა კომბინატის პარტიული კომიტეტი სერიოზულად და ღრმად ჩასწვდა საქმის ვითარებას, გაირკვა, რომ ჩამორჩენის ბევრი, ეგრეთ წოდებული „ობიექტური მიზეზები“ თვით ჩვენი უგულგულოდ მუშაობით არის გამოწვეული.

პლენუმზე მთელი სიცხადით ითქვა, რომ საჭიროა შრომითს კოლექტივში კიდევ უფრო განმტკიცდეს შრომის და საშემსრულებლო დისციპლინა. აქ კი ფიქრი იდეოლოგიურ აქტივს, პარტიულ კომიტეტს, შრომის ვეტერანებს და მოწინავეებს. მეტად უხერხული მდგომარეობიდან სწრაფად გამოსვლა ჩვენს დიდ საწარმოს ნამდვილად შეუძლია.

ამის მკაფიო მაგალითიც გვაქვს. კომბინატში მოულოდნელად საჭირო გახდა № 3 მბრუნავი ღუმელის რეკონსტრუქცია. მბრუნავ ღუმელს პირდაპირი კავშირი აქვს საერთო პროდუქციის გამოშვებასთან. დიდი მუშაობა გავშალეთ, რომ მის სიკეთეში ბევრი დაგვერწმუნებინა. და აი, ჩვენი კოლექტივის სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ რეკონსტრუქცია, რომელიც კარგ კლიმატურ პირობებშიც კი ძნელი შესასრულებელია, იანვრის არახელსაყრელი ამინდების მიუხედავად, დროულად და ხარისხიანად განხორციელდა. ამით რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობამ შეუფერხებლად მიიღო ათასობით ტონა კასპური ცემენტი. რას გვასწავლის ეს მაგალითი? იმას, რომ მუდამ ფლობდეთ დარწმუნების ხელოვნებას, სწორად გავაგებინოთ მუშაკეს თავისი საზრუნავგასაკეთებელი, ვუჩვენოთ, დავუსაბუთოთ ამა თუ იმ ღონისძიების, დასახული საქმის სიკეთე და მისი პერსპექტივა. აქტიურობაც არ დაახანებს.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ივნისის პლენუმზე განსაკუთრებული ყურადღება მიექცა შრომითი შრომის პირობების გაუმჯობესების აუცილებლობას. ეს გასაგებიც არის, ვინაიდან მუშაობისათვის შექმნილი ნორმალური პირობები სასიკეთო გავლენას ახდენს მშრომელის გუნება-განწყობილებაზე, სრულად ავლენს მის შრომითს პოტენციალს. ამ მხრივ ჩვენს კომბინატში საკითხი მეტ-ნაკლებად მოგვარებულია, მაგრამ მაინც მოიძებნება ხარვეზები, რომლებიც ხელს გვიშლის მუშაობაში და თავისებურ დაღს ასვამს საწარმოო მაჩვენებლებს. დღემდე საშველი არ დაადგა კავთისხევის კარიერის სამაგირო გზის გამტკიცრთი სადგურის სახურავის შეკეთებას. ასევე ვერ მივაღწიეთ იმას, რომ მექანიკური საამქროები უზრუნველყოფილი იყვნენ სასმელი წყლით.

ჩვენს პარტიულ ორგანიზაციაში, მთელ კოლექტივში კვლავ ვაგრძელებთ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ივნისის პლენუმისა და საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის XIV პლენუმის მასალების საფუძვლიან შესწავლა-განმარტებას. ამ მასალების ფონზე პერსპექტივაში გვჭვრეტთ ჩვენი საწარმოს დღევანდელ და სამომავლო ამოცანებს. ახლა კომბინატის იდეოლოგიური მუშაკების და არა მარტო იდეოლოგიური, თითოეული კომუნისტის ვალია ყოველდღე ვაუმჯობესოთ, ქმედითი და მიზნობრივი გავხადოთ იდეოლოგიური და პოლიტიკურ-აღმზრდელობითი მუშაობა. მჭიდროდ დავუკავშიროთ იგი ჩვენს მეტად პასუხსაგებ გადასაწყვეტ ამოცანებს. ეს დიდად დაგვეხმარება სერიოზული ჩამორჩენის დაძლევაში.

ვ. ჩხეიძე.

კასპის ცემენტ-შიფერის კომბინატის პარტიული კომიტეტის მდივანი.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს მუდმივ კომისიებში

გავაფართოოთ დანერგვის მასშტაბი

რესპუბლიკაში ყოველწლიურად სასოფლო-სამეურნეო მცენარეთა მთელი მოსავლის თითქმის მესამედს ანადგურებენ მწერები, ტკიპები, მღრღნელები, სოკოები, ბაქტერიები, ვირუსები, მიკროპლაზმები და სხვა წავნე ორგანიზმები. მხოლოდ მათთან ბრძოლის ღონისძიებათა დროულ და ხარისხოვან განხორციელებას შეუძლია ამ ზარალის მინიმუმამდე შემცირება. აქ თვალსაჩინო ადგილი უკავია მცენარეთა დაცვის ქიმიურ მეთოდს. მაგრამ მას ზოგიერთი უარყოფითი მხარეც აქვს — გამორიცხული არ არის გარემოს გაუუჯეანების, სასარგებლო ფლორისა და ფაუნის მოსპობის შესაძლებლობა.

ეს რატომ არის, რომ მავნე ორგანიზმებისაგან სასოფლო-სამეურნეო მცენარეთა დაცვის ღონისძიებანი მიზანშეწონილია განახორციელოთ ეგრეთ წოდებული ინტეგრირებული მეთოდის გამოყენებით. მისი არსი ის არის, რომ თანაბარზომიერად გამოვიყენოთ აგროტექნიკური, ქიმიური, ბიოლოგიური, სელექციური და სხვა მეთოდები, რომელთა შორის განსაკუთრებული ადგილი უკავია ყოველგვარი მავნებლების, დაავადებებისა და სარეველების წინააღმდეგ ბრძოლის ბიოლოგიურ მეთოდს.

რესპუბლიკის სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში მცენარეთა დაცვის ბიოლოგიური საშუალებების დანერგვისა და გამოყენებისათვის მუშაობა განიხილა საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს ბუნების დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების რაციონალური გამოყენებისა და სოფლის მეურნეობის კომისიათა გაერთიანებულმა სხდომამ. დეპუტატებმა გულდასმით გააანალიზეს ეს მუშაობა და აღნიშნეს არსებული ნაკლოვანებანი.

საქართველოს სსრ სასოფლო-სამეურნეო წარმოების სახელმწიფო კომიტეტს რეკომენდაცია მიეცა გააფართოოს მცენარეთა დაცვის ბიოლოგიური საშუალებების გამოყენება, სრულყოს მისი ეკონომიკური ეფექტიანობის აღრიცხვის მეთოდები. მოწინავე გამოცდილების განზოგადების მიზნით საჭიროა საქმიანი ურთიერთობა დავამყაროთ მოძმე რესპუბლიკების ბიოლაბორატორიებთან, შევისწავლოთ საზღვარგარეთის ქვეყნების პრაქტიკა სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში ბრძოლის ბიოლოგიური მეთოდების ეფექტიანობისათვის გამოყენების საქმეში, ამ საკითხებს დიდი ყურადღება უნდა დაუთმონ საქართველოს სსრ ბუნების დაცვის სახელმწიფო კომიტეტმა, შესაბამისმა სამინისტროებმა და უწყებებმა, რესპუბლიკის სამეცნიერო-კვლევითმა და სხვა დაწესებულებებმა.

მოწინავე გამოცდილება — პრაქტიკაში

საქართველოს სსრ სასოფლო-სამეურნეო წარმოების სახელმწიფო კომიტეტს კონკრეტული რეკომენდაციები მიეცა აგრეთვე რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს სოფლის მეურნეობის კომისიის სხდომაზეც, რომელიც იმავე დღეს გაიმართა. მან განიხილა საკითხი საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში ხელის შრომის მექანიზაციის მდგომარეობის შესახებ. სკკპ ცენტრალური კომიტეტის 1982 წლის მაისისა და ნოემბრის, 1983 წლის ივნისის პლენუმების გადაწყვეტილებათა შესაბამისად.

აღინიშნა, რომ სახელმწიფო კომიტეტი და ადგილობრივი აგროსამრეწველო გაერთიანებანი ამ მხრივ მნიშვნელოვან ღონისძიებებს ახორციელებენ. ამასთან დეპუტატებმა თქვეს, რომ აქ ჯერ კიდევ არსებითი ნაკლოვანებებია. კერძოდ, რესპუბლიკაში დიდია ხელის შრომის ხვედრითი წილი, დაბალია ტექნიკის გამოყენების კოეფიციენტი, სოფლის ენერგოაღჭურვილობის, პრაქტიკაში მეცნიერების მიღწევებისა და მოწინავე გამოცდილების დანერგვის დონე, თანამედროვე მოთხოვნების ჩამორჩება ავტომობილ ე ბ ი ს, რთული მანქანებისა და მოწყობილობის, მეცხოველეობის ფერმებისა და კომპლექსების, მეფრინველეობის ფაბრიკების ტექნიკური მომსახურების ბაზა, იგრძნობა სამთო მიწათმოქმედებისათვის მანქანების, მექანიზატორთა კადრების ნაკლებობა.

კომისიამ საქართველოს სსრ სასოფლო-სამეურნეო წარმოების სახელმწიფო კომიტეტს რეკომენდაცია მისცა დაჩქაროს რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობაში ხელის შრომის მექანიზაციის სამუშაოთა მიზნობრივი კომპლექსური პროგრამით გათვალისწინებული საწარმოო პროცესების მექანიზაციისა და ავტომატიზაციის დანერგვის ტემპი. წინადადება მიეცათ გააძლიერონ მეურნეობათა ხელმძღვანელებისა და სპეციალისტების პასუხისმგებლობა მექანიზაციის დონის შემდგომი ამაღლების, ტექნიკის უახლესი მიღწევების დანერგვისათვის. საჭიროა საწარმოო პოტენციალის უფრო სრული გამოყენებისა და შრომის ორგანიზაციის სრულყოფის გზით უზრუნველყოთ კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების საწარმოო-ტექნიკური მომსახურების შემდგომი გაუმჯობესება, სოფლის მეურნეობის პროდუქციის წარმოების გადიდება. შესაბამისი რეკომენდაციები მიეცათ სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივი საბჭოების აღმასკომებსაც.

საქართველოს სსრ პროკურატურას, რესპუბლიკის სახალხო კონტროლის კომიტეტს რეკომენდაცია მიეცათ გააძლიერონ საზოგადოებრივი ზედამხედველობა და კონტროლი კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში, საწარმოებსა და ორგანიზაციებში სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის დაცვისა და მოვლა-პატრონობისადმი, კანონის მეოლე სიმკაცრით მოსთხოვონ პასუხი იმათ, ვინც უგულგულობასა და უპასუხისმგებლობას იჩენს ამ დიდმნიშვნელოვან საქმეში.

კომისიების მუშაობაში მონაწილეობდა საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის მოადგილე ვ. მ. სიროადე.

(საინფორმი).

საქართველო—ცალხს

ცხინვალელ მეტრიკოტაჟეთა მიჯნები

ცხინვალის სსრ კავშირის 60 წლისთავის სახელობის ტრიკოტაჟის ფაბრიკაში, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ერთ-ერთ ყველაზე ახალგაზრდა საწარმოში იზრდება ხარისხის სახელმწიფონიშნიანი პროდუქციის ხვედრითი წილი. მიმდინარე წლის მარტო ექვსი თვის მანძილზე საპატიო ხუთკუთხედით აღნიშნული ნაწარმის გამოშვების დავალება 133 პროცენტით შესრულდა.

ცხინვალელ მეტრიკოტაჟეთა პროდუქციაზე მზარდი მოთხოვნილებაა რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთაც.

* * *

სურათებზე: მოწინავე მრავალდაზგოსანი მქსოველი კომკავშირელი ინგა სანაკოევა; ცხინვალის სსრ კავშირის 60 წლისთავის სახელობის ტრიკოტაჟის ფაბრიკის საქსოვი საამქრო.

ლ. ბუსოვის ფოტო (საინფორმის ფოტოქრონიკა).

პრესტიჟული გამოწვლის შემდეგ

„კომუნისტს“ უპასუხეს

პარტიის რაიონული კომიტეტის მასალა

ჭოს და სასოფლო საბჭოს აღმასკომები

ჩვენს გაზეთში გამოქვეყნებული რეიდის მასალაში „ზორეულ გზებზე სასპეკულაციოდ“ მხილებული იყო რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ სოფლის მეურნეობის პროდუქტების უკანონოდ გატანის ფაქტები, ის მოქალაქენი, რომლებიც კრასნოდარის ბაზრებში სპეკულანტობდნენ. ამის გამო რედაქციამ ადგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანოებიდან რამდენიმე პასუხი მიიღო, რომლებშიც გვწერენ:

პარტიის ქობულეთის რაიკომი:

„კომუნისტის“ კრიტიკულ წერილში მხილებული არიან ქობულეთის რაიონის ქვედა აჭყვის, ციხისძირის, ბობოყვათისა და ალამბრის კოლმეურნეობათა წევრები. ამ საკითხზე იმსჯელა საქართველოს კომპარტიის ქობულეთის რაიკომის ბიურომ. სასჯელები დაედო ქვედა აჭყვის, ციხისძირის, ბობოყვათის, ალამბრის კოლმეურნეობების გამგეობათა თავმჯდომარეებს გ. პავლიდს, ჯ. ქათამაძეს, ა. ღაღაიშვილს, დ. კომახიძეს, ქობულეთის ხილ-ბოსტნეულეაჭრობის დირექტორს ა. ლაზიშვილს, შესაბამისი სახალხო დეპუტატთა სასოფლო საბჭოების აღმასკომების თ ა ვ მ ჯ დომარეებს ბ. თურმანიძეს, გ. სტურუას, ვ. ქათამა ძ ე ს, ლ. ქათამაძეს, მკაცრად გაეფრთხილეს პირველადი პარტიული ორგანიზაციების მდივნები.

ამასთან, საწარმოო ბრიგადებში შრომის სუსტი ორგანიზაციისათვის, ბრიგადის წევრებს შორის კონტროლისა და მომთხოვნელობის შესუსტებისათვის, რამაც ხელი შეუწყო რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ ციტრუსების გატანას, სამუშაოდან განთავისუფლდნენ ქვედა აჭყვის კოლმეურნეობის № 6, ციხისძირის კოლმეურნეობის № 7 და ბობოყვათის კოლმეურნეობის № 10 საწარმოო ბრიგადების ბრიგადირები დ. მიქელაძე, შ. რევაზიშვილი და ხ. კონცელიძე. პარტიულ ორგანიზაციებს, სადაც ისინი აღრიცხვაზე არიან, დაეკალათ განხილონ მათი პარტიული პასუხისმგებლობის საკითხი.

ბიუროომ ცნობად მიიღო, რომ დამნაშავეებს ჩამორთვათ მათი წილი საკარმიდამო ნაკვეთები.

პარტიის ახალციხის რაიკომი:

ახალციხის რაიონის სოფელ სხვილისში მცხოვრები ანიჩკა კანანიანისა და ალბერტ აკოფოვის ულირს საქციელზე იმსჯელა სოფელ სხვილისის სასოფლო საბჭოს აღმასკომმა (თავმჯდომარე ს. შაანოვი). და სასტიკად გააფრთხილა ისინი უნებართვოდ რესპუბლიკის გარეთ სოფლის მეურნეობის პროდუქტების გატანის გამო. ამასთან რაისაბჭოს აღმასკომმა მკაცრად გააფრთხილა საქალაქო და სასოფლო საბჭოების აღმასკომების თავმჯდომარეები, რათა შრომის დისციპლინის განმტკიცების მიზნით დაამყარონ წესრიგი და მსგავსი შემთხვევა არ განმეორდეს.

პარტიის ხელვაჩაურის რაიკომი:

გაზეთში მოყვანილ ფაქტებს მკაცრი შეფასება მიეცა, კერძოდ, გონიოს სასოფლო საბჭოს ტერიტორიაზე მცხოვრები ზოიძეების მიმართ იმსჯელა ახალსოფლის კოლმეურნეობის რწმუნებულთა კრებამ. ნოდარ ზოიძეს და მის მეუღლეს ხენიფე ზოიძეს ჩამოაშორეს მათი წილი საკარმიდამო მიწის ნაკვეთი. ასევე კრების გადაწყვეტილებით მათი წილი საკარმიდამო ნაკვეთი ჩამოვაშორეთ ნოდარ ზოიძის მამას შუქრი ზოიძეს და დედას ასიე ზოიძეს, რომლებიც ციტრუსების გასაყიდად ახლდნენ მას.

მახინჯაურისა და ახალშენის კოლმეურნეობის რწმუნებულთა კრებებმა მათი წილი მიწის საკარმიდამო ნაკვეთები ჩამოაჭრეს ო. დოლიძეს და მ. დავითაძეს. გარდა ამისა, აღნიშნული ფაქტის შესახებ იმსჯელა საქართველოს კომპარტიის ხელვაჩაურის რაიკომის ბიუროომ და არასაკმარისად მიიჩნია ახალსოფლის, მახინჯაურისა და ახალშენის კოლმეურნეობების, გონიოს, მახინჯაურის სადამო და ახალშენის სასოფლო საბჭოების აღმასკომების, შესაბამისი პარტიული, პროფკავშირული და კომკავშირული ორგანიზაციების მიერ რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ სოფლის მეურნეობის პროდუქტების გაჭრობის აღკვეთისათვის გაწეული მუშაობა.

პარტიის კასპის რაიკომი:

კასპის რაისაბჭოს აღმასკომმა განიხილა საკითხი გაზეთ „კომუნისტში“ გამოთქმულ კრიტიკულ შენიშვნებზე რეაგირების შესახებ. აღმასკომზე აღინიშნა, რომ გაზეთში გამოქვეყნებული ფაქტები სინამდვილეს შეესაბამება. შექმნილი მდგომარეობის სალიკვიდაციოდ აღმასკომმა მიიღო შესაბამისი გადაწყვეტილება, სოფელ დოესში და ყარაღაჯში გაიმართა მშრომელთა კრებები. სოფლის მეურნეობის პროდუქტების რესპუბლიკის გარეთ გატანის წინააღმდეგ ბრძოლის შესუსტების და ცალკეულ მოქალაქეთათვის ყალბი ცნობების მიცემისათვის დოესის სასოფლო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარეს პ. ოხანაშვილს გამოეცხადა საყვედური, ხოლო ყარაღაჯის სასოფლო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარეს ფ. ლაზუაშვილს მიეთითა.

პარტიის ჭარელის რაიკომი:

„კომუნისტის“ კრიტიკული წერილის საპასუხოდ სათანადო ღონისძიებები განხორციელდა. სოფელ ამისის კოლმეურნეობის გამგეობამ კოლმეურნეობის წევრს ქ. მეარაყიშვილს სასტიკი საყვედური გამოუცხადა, ხოლო სასოფლო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარე ფ. ყიფშიძე და აღმასკომის მდივანი ნ. კილასონია მკაცრად იქნენ გაფრთხილებულნი. პარტიის. რაიკომი კვლავ განახორციელებს ღონისძიებებს ანალოგიური ფაქტების აღმოსაფხვრელად.

გულრიფშის რაიონის სოფელ დრანდის სასოფლო საბჭოს აღმასკომი:

მოქალაქე ს. ვოლოშინის მოქმედების შესახებ იმსჯელა დრანდის სასოფლო საბჭოს აღმასკომმა, რომელმაც დაადასტურა სოფლის ყრილობის გადაწყვეტილება ვოლოშინისათვის საკარმიდამო ნაკვეთის შემცირების შესახებ.

გულრიფშის რაიონის ფშაფის სასოფლო საბჭოს აღმასკომი:

გაზეთში მოყვანილი ფაქტები სინამდვილეა. რესპუბლიკის გარეთ ციტრუსების უკანონოდ გატანის გამო მოქალაქეების ტ. დუდუჩჩიანისა და ა. სელვიანას შესახებ იმსჯელა სასოფლო საბჭოს აღმასკომმა, რომელმაც სწორად მიიჩნია კიროვის სახელობის კოლმეურნეობის კრების გადაწყვეტილება მათთვის მკაცრი საყვედურის გამოცხადების თაობაზე. სასოფლო საბჭოს აღმასკომმა და კოლმეურნეობის გამგეობამ შეიმუშავეს ღონისძიებები რესპუბლიკის გარეთ სოფლის მეურნეობის პროდუქტების გატანის აღკვეთის შესახებ.

ზუგდიდის რაიონის დიდი ნედის სასოფლო საბჭოს აღმასკომი:

სასოფლო საბჭოს აღმასკომთან არსებული დისციპლინის განმტკიცებისა და ნეგატიური მოვლენების წინააღმდეგ ბრძოლის კომისიამ იმსჯელა კოლმეურნე ტ. ტაბაღუას შესახებ. კომისიამ დაგმო მისი მოქმედება და მას საზოგადოებრივი გაკიცხვა აკმარა.

ზუგდიდის რაიონის კახათის სასოფლო საბჭოს აღმასკომი:

მოქალაქე შ. ფუტკარაძის შესახებ იმსჯელა სასოფლო საბჭოსთან არსებულმა დისციპლინის განმტკიცებისა და ნეგატიური მოვლენების წინააღმდეგ ბრძოლის კომისიამ და შ. ფუტკარაძეს საზოგადოებრივი გაკიცხვა აკმარა. ამასთან მისი საკითხი განსახილველად კოლმეურნეობის საერთო კრებას გადაეცა.

მეცხოველეობა დამკვრელური ფრონტია

პირველი ნაბიჯების ავ-კარგი

ჯერ კიდევ ხუთი წლის წინათ ამოქმედდა მარნეულის რაიონის მუღანლოს მეცხოველეობის საბჭოთა მეურნეობა-კომპლექსი. მაშინ ბალტიისპირეთიდან და ვოლგიდის ოლქიდან შემოყვანეს ჯიშიანი დეკეულები, რადგან კომპლექსი იმთავითვე სარძო მიმართულებისა იყო.

მეცხოველეობის დიდი კომპლექსის მუშაობის პრინციპი ასეთია: აქ ოთხი დიდი ბრიგადა შრომობს. პირველ და მეორე ბრიგადებში 880 სული მეწველი ფური ჰყავთ, მესამე ბრიგადაში ცალკე უვლიან მშრალ საქონელს. აქ ჰყავთ ლატვიის რესპუბლიკიდან შემოყვანილი დეკეულები, აგრეთვე ბოლნისის რაიონის რატევნის ხბოების გამოსაზრდელი მეურნეობიდან მიღებული უშობლები. მეოთხე ბრიგადა სამშობიარო განყოფილებაა. აქედან 20 დღის ანალშობილი სამოზვრეები ჯანდარაში მიჰყავთ გასაზრდელად და გასასუქებლად, ხოლო საფურეს რატევანში გზავნიან.

მეურნეობა-კომპლექსის დირექტორი ო. მელუა ერთი წელია, რაც აქ მუშაობს. შარშანდელი სამეურნეო წელიწადი რომ მეურნეობამ მოგვბით დაამთავრა (დაგვგმილი იყო 21 ათასი მანეთის მოგება, მიიღეს 157 ათასი მანეთი), ეს მთელი კოლექტივის და უშუალოდ წინამძღოლის დამსახურებაა. მუღანლოელებმა სახელმწიფოს 1.275 ტონა საადრეო კარტოფილის ნაცვლად 1.575 ტონა მიჰყიდეს, ასევე 120 ტონის ნაცვლად 125 ტონა თამბაქო მოიწიეს, 84 ტონის ნაცვლად ქვეყანას 122 ტონა ხორცი მისცეს...

— მაგრამ ჩვენი მუშაობის სუსტი მხარე ანუ, როგორც იტყვიან ხოლმე, „აქილევსის ქუსლი“ ის გახლავთ, რომ შარშან ხალხსა და ქვეყანას 198 ტონა რძე დავაკლეთ. ეს კი ერთობ საწყენია, მეურნეობა ხომ სარძეო მიმართულებისაა? გამოდის, რომ ჩვენ მთავარ საქმეში მოვიკოჭლეთ. — გვითხრა მუღანლოს მეურნეობა-კომპლექსის დირექტორმა ო. მელუამ.

— ამ მოკლე ხანში მეურნეობამ ბევრი კარგი საქმე გააკეთა, ყოველ შემთხვევაში დროის ამ მცირე მონაკვეთში ასე ჩანს, რა მიგაჩნიათ იმის მიზეზად, რომ მეურნეობა რძის წარმოების გეგმას ვერ ასრულებს და როგორ ფიქრობთ ამ საქმის გამოსწორებას? — ვკითხეთ მეურნეობის თავკაცს.

— ძირითადად პრაქტიკული მხარეა მოსაგვარებელი, — გვითხრა მან, — საკვები არ გვიჭირს. შარშანაც საგეგმიზე მეტი დავამზადეთ თივა, ნამჯა, სილოსი და სენაჟი. წლეულს ვფიქრობთ, რომ, რაც გვჭირდება, იმაზე ბევრად მეტი დავამზადოთ. საკვები ბაზის გამმტკიცება ხომ ერთ-ერთი მთავარი პირობაა მეცხოველეობაში წარმატების მისაღწევად!

— თქვენ წინათ ჯანდრის მეცხოველეობის კომპლექსში მუშაობდით ერთ-ერთ წამყვან სპეციალისტად, რა მიგაჩნიათ ყოფილი კოლექტივის ამჟამინდელი წარმატების საფუძვლად?

— იქ ვაჟა ბებიაშვილმა მეურნეობის სპეციალიზაციისათვის იბრძოლა. ამ საქმეში თავისას მიაღწია. ახლა ჯანდრელები მხოლოდ იმისთვის ხნავენ და თესავენ, რომ უფრო და უფრო მეტი საკვები აწარმოონ, სხვა კულტურების მოყვანა მათ აღარ ეკალებათ. მთელი ყურადღება და შესაძლებლობანი გადატანილი აქვთ იმაზე, რომ კომპლექსი სრულად დაიტვირთოს და საქონელი გაასუქონ.

— ჩვენ თქვენი მეურნეობის პრაქტიკულ მხარეზე დავიწყეთ საუბარი და ჯანდრელებს შევეხეთ...

— მართლაც რომ, ასე გამოგვივდა. ჯობს ვისაუბროთ იმის შესახებ, თუ რისი გაკეთება გვმართებს უმოკლეს ხანში. წინათ აქ ამხანაგებს უცდიათ ფურების ბაგურ შენახვაზე გადაყვანა. ბოქსები მოშლილი და დანგრეულ-მიგრეული დამხვდა. საქმე აეწყოთ და მერე მიეტოვებინათ იმიტომ, რომ სახსრები არ ჰქონდათ. ძროხები კი წაღმა-უკუღმა ტრიალებდნენ სადგომში და სიბინძურესთან ბრძოლა უკვე ჭირდა. 200 კედელი იყო მოხსნილი და აღვადგინეთ. ამით ძროხები ისევ თავიანთ ბოქსებში დაბინავდნენ. აქვე ცემენტის ახალი იატაკი დავაგეთ, აი, ფიცრის იატაკისთვის კი ვერაფერი მოგვიხერხებია. 200 კუბური მეტრი მასალა მაინც გვჭირდება. თანაც უთუოდ სქელი და მაგარი ხის ფიცრები უნდა გვქონდეს. ჩვენი ფურები ხომ 600-700 კილოგრამს იწონიან.

როცა ძროხა ისეთ სადგომშია, როცა პრაქტიკულად ვერ ვუვლით, ან კოჭლდება (ცუდი და დანგრეული იატაკის გამო), ან ქრონიკული და მექანიკური მასტიტით ავადდება (სიბინძურის გამო) და ფაქტობრივად მეწველი ფური გვეკარგება, მასტიტით დაავადებული ძროხის რძე ხომ აღარ ვარგა.

პირველად ახლახან შემოიღობა კომპლექსის ახლომახლო 200 ჰექტარი მიწა. აქ მშვენიერი კულტურული საძოვრები გვექნება.

მუშაობა გვიჭირს იმის გამო, რომ. გვაკლია ზოოვეტსპეციალისტები, ხოლო მარნეულის პუპროდუქტების ბაზა სიძნელეებს გვიქმნის იმით, რომ კუთვნილ საკვებს დროულად არ გვაძლევს.

— ასე გულისტკივილით გვესაუბრა მოკლედ თავიანთ პრობლემებზე მუღანლოს მეურნეობა-კომპლექსის დირექტორი.

„მეურნეობის თავკაცის ნათქვამს იმასღა დავძენთ, რომ აქ ერთობ საქმიანი ატმოსფეროა. ყოველი ნაბიჯით წინსვლას სიხარულით და მომავლის იმედით აღიქვამენ. რა თქმა უნდა, გასაკეთებელიც ბევრი აქვთ, მაგრამ, როგორც სარეველ კომპარტიის მარნეულის რაიკომის პირველმა მდივანმა ერ. მემარნიშვილმა გვითხრა, მეურნეობა-კომპლექსის ხვალინდელ დღეს უთუოდ კარგი პირი უჭირს.

ჯ. გარეჯელი.

წარმატების თავწყარო

ორი კოლმეურნეობა იყო ამ სოფელში „შრომისა“ და „წეროელი ოქტომბრის“ სახელობისა. ახლა მათი ტოლი და სწორი გინდ ჭირნახულით, გინდ საქონლის ჯოგით და გინდაც ფუღადი შემოსავლით ჯაფარიძელთა ერთი რომელიმე ბრიგადაა. ათასების ნაცვლად ახლა აქ მილიონებზეა ლაპარაკი. შარშან საგეგმო 4 მილიონ 517 ათას 220 მანეთის ნაცვლად კოლმეურნეობამ 5 მილიონ 98 ათას 780 მანეთი ფულადი შემოსავალი მიიღო, მოგებამ მილიონ 282 ათას მანეთამდე შეადგინა, რენტაბელობამ — 37,7 პროცენტი. ერთი კაცდღის საშუალო ანაზღაურება აქ 10 მანეთია. ზოგიერთი მექანიზატორი და მეცხოველე კი ორჯერ და სამჯერ მეტსაც იღებს. ერთმა კოლმეურნემ საშუალოდ წელი წ ა ვ დ 5.760 მანეთის პრიმუქცია შექმნა, შრომის ანაზღაურების სახით კი 2.440 მანეთი მიიღო.

კოლმეურნეობამ ყველა ძირითად დარგში როგორც პროდუქციის წარმოების, ისე სახელმწიფოსათვის მისი მოყიდვის გეგმები წლეულსაც დიდი გადამეტებით შეასრულა. 7 თვეში სახელმწიფოს 111-ის ნაცვლად 174 ტონა ზორაკი, 804-ის ნაცვლად 812 ტონა რძე მიჰყიდა. კიდევ უფრო იმარჯვეს მემინდვრეებმა. მათ ჰექტარზე საშუალოდ 36,4 ცენტნერი ხორბალი გალეწეს, გეგმა კი 28 ცენტნერს ითვალისწინებდა; 400 ტონით გადაამეტეს სახელმწიფოსათვის მარცვლეულის მიყიდვის გეგმასაც.

ამ ციფრებს შრომა და მხოლოდ შრომა უდევს საფუძვლად. ჯაფარიძელი კაცისა თუ ქალისათვის გეგმა მტკიცე კანონია.

ვერც ერთი წამალი ისე ვერ ბგმის შესრულებას, როგორც გეგმის შესრულებაო, — იხუმრა ნ. ყორიაშვილ

მეცნიერება და საზოგადოება

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ნოემბრის პლენუმზე წარმოთქმულ სიტყვაში ამხანაგმა ი. ვ. ანდროპოვმა აღნიშნა, რომ „მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის დაჩქარება, მეცნიერების, ტექნიკის მიღწევების და მოწინავე გამოცდილების ფართო და სწრაფი საწარმოო დანერგვა“ სახალხო მეურნეობის დიდმნიშვნელოვანი რეზერვია. სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა საგანგებოდ შენიშნა, ამ მიზნების მიღწევა „ხამამულო და მსოფლიო გამოცდილების განზოგადების... აკუმულაციის გზით“ არის შესაძლებელი.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმმა საგანგებოდ იმსჯელა და სათანადო კონცეფციები შეიმუშავა რესპუბლიკაში მეცნიერების შემდგომი განვითარებისა და სახალხო მეურნეობის მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის დასაჩქარებლად. ამ ნარკვევის მიზანია გაამახვილოს ყურადღება მეცნიერების სამამულო და მსოფლიო გამოცდილების განზოგადების და აკუმულაციის ზოგიერთ საკითხზე.

მეცნიერების ამოცანა საზოგადოების აღმავალი გზით განვითარებაა, ამიტომ, საზოგადოების და მეცნიერების განვითარება მჭიდრო ურთიერთკავშირშია. მეცნიერებამ სიგნალიზატორის ფუნქციაც უნდა შეასრულოს, რომელიც ანალი მოთხოვნილებების წარმოშობის ფიქსირებას ახდენს. ამ შესაძლებლობის ხორცშესხმა მხოლოდ იმ საზოგადოებრივი ურთიერთობათა ჩარჩოებში ხდება, რომელშიც მეცნიერება ფუნქციონირებს.

უცხოური მეცნიერების პრაქტიკაში ბევრი რამ საკამათოა, ბევრიც მიუღებელი. მაგრამ ფაქტია ისიც, რომ მეცნიერების წინაშე დგას ზოგადსაკაცობრიო პრობლემები — ორგანიზაცია, მართვა, კადრები, შეფასებათა კრიტერიუმები და სხვა, რომელთა შესწავლისა და კრიტიკულად განხილვის შემდეგ პოზიტიური გათვალისწინებას მხოლოდ სასარგებლო ნაყოფის გამოღება შეუძლია.

სწორედ ამ საქმეს ემსახურება მეცნიერებათმცოდნეობა, რომელიც მეცნიერების დამოუკიდებელ დარგად შედარებით გვიან ჩამოყალიბდა. მკვლევარი ჰ. ლიატკო (გდრ) მიუთითებს, რომ უკანასკნელი 25 წლის მანძილზე მეცნიერებათმცოდნეობის, როგორც დამოუკიდებელი დისციპლინის, განვითარებას ორი შედეგი მოჰყვა. პირველი — საბოლოოდ გაქრა იმის ილუზია, თითქოს მეცნიერებათმცოდნეობა მხოლოდ საბუნებისმეტყველო დისციპლინაა. მისი ინტერესების არეალში სულ უფრო მეტ ადგილს იკავებს ჰუმანიტარული და საზოგადოებრივი მეცნიერებანი. მეორეც, მოხდა მეცნიერებათმცოდნეობის ორიენტაციის შეცვლა. კერძოდ, აღწერილობითი ხასიათის დისციპლინიდან იგი იქცა მეცნიერებად, რომელსაც სულ უფრო მეტად ინტერესებს სამეცნიერო მოღვაწეობის სოციალური კონტექსტი.

მეცნიერებათმცოდნეობის, როგორც მეცნიერების დამოუკიდებელი დარგის უდავო ავტორიტეტმა განაპირობა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის VI პლენუმის გადაწყვეტილება რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიის სისტემაში „დამოუკიდებელი სამეცნიერო ქვეგანაყოფის უფლებებით მეცნიერებათმცოდნეობისა და მეცნიერების სოციოლოგიის სექტორის“ შექმნის შესახებ.

მეცნიერებათმცოდნეობაში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია ისეთ მიმართულებას, როგორიც საზოგადოებისა და მეცნიერების ურთიერთდამოკიდებულებაა. ამის ერთ-ერთი მიზეზი ის არის, რომ საზოგადოებრივი დოვლათის სულ უფრო მზარდი ნაწილი მეცნიერების დაფინანსებას ხმარდება.

ჩიკაგოს (აშშ) და იერუსალიმის ებრაული (ისრაელი) უნივერსიტეტების პროფესორის ჯ. ბენ-დევიდის მონაცემებით, ამერიკის შეერთებულ შტატებში 1954 წელს სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობისათვის გამოყოფილ ხარჯებში ფედერალური მთავრობის წილი 55 პროცენტს შეადგენდა, 1964 წელს — 72, ხოლო 70-იანი წლების დასაწყისში უკვე 75-77 პროცენტამდე გაიზარდა. ამან მთავრობაზე მეცნიერების დამოკიდებულება გააძლიერა, უფრო შესუსტდა უნივერსიტეტების და კოლეჯების ადმინისტრაციათა როლი სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების ხელმძღვანელობაში.

ლიპაის უნივერსიტეტის (აშშ) ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა პროფესორის ს. ლ. გოლდმენის დაკვირვებით, უკანასკნელი 20 წლის მანძილზე „დასავლეთის კულტურის თითქმის ყველა ძნელზე მეცნიერებას, ტექნიკასა და საზოგადოებას შორის ურთიერთობაში დაძაბულობა შეინიშნება... მეცნიერების და ტექნიკის მორალურ გაკოტრებას განსაკუთრებით სერიოზულად სამი ბრალდება, ადასტურებს: გულგრილობა გარემოზე წარმოების ზემოქმედების მიმართ; მასობრივი მოსპობის იარაღების დამუშავებაში მონაწილეობა; გაშიშვლებული მომხმარებლობისათვის ხელის გამართვა“.

კალიფორნიის უნივერსიტეტის პროფესორი ლ. პორტი იკვლევს მეცნიერებისა და ტექნიკის განვითარებისადმი შეერთებული შტატების საზოგადოებრიობის დამოკიდებულების პრობლემას. საერთო დასკვნა ის არის, რომ „საზოგადოებრიობა მთლიანად დადებითად აფასებს მეცნიერების და ტექნიკის წარსულ წვლილს და ჯერ კიდევ ერთგულად არის განწყობილი მეცნიერთა მიმართ“. მაგრამ პროფესორ ლ. პორტის საექვოდ მიაჩნია ამ პოზიციის შესწავლის მეთოდის (საზოგადოებრივი აზრის გამოკითხვები) სრულყოფილება და შენიშნავს, არსებითი ხასიათის ნაკლოვანებათა გამო მას არ შეუძლია ასახოს მეცნიერებასთან საზოგადოების ურთიერთობის მთელი მრავალფეროვნებაო. ავტორის აზრით, ეს ზოლდაზე შეერთებულ შტატებში მეცნიერების განვითარების მართვის შესაძლებლობას.

პროფესორი ჯ. ბენ-დევიდი (აშშ) აანალიზებს შეერთებული შტატების მეცნიერების სტრუქტურას და მაჩვენებლებს დასავლეთის მეცნიერულ სამყაროში მისი ადგილის გათვალისწინების მიზნით. მეცნიერების მდგომარეობა კვლევითი სამუშაოებისათვის გაღებული ხარჯების (ერთ სულ მოსახლეზე გაანგარიშებით), მეცნიერ მუშაკთა რაოდენობის, მეცნიერული პუბლიკაციების დინამიკის, მეცნიერებისა და ტექნიკის ურთიერთკავშირის გათვალისწინებით ფასდება.

ამ მაჩვენებლებით ამერიკის შეერთებული შტატებს წამყვანი ადგილი უკავია კაპიტალისტურ სამყაროში. მიუხედავად ამისა, პროფესორი ჯ. ბენ-დევიდი საგანგებოდ მიანიშნებს ტენდენციებზე, რომლებიც ამ პოზიციების დათმობას ცხადყოფს. ასე, მაგალითად, 1964 წელს მეცნიერებისათვის გამოყოფილი თანხები ამერიკის ეროვნული პროდუქტის 3 პროცენტს შეადგენდა, 70-იანი წლების დასასრულს კი 2,25 პროცენტი იყო. და ეს მაშინ, როდესაც იგივე მაჩვენებლები იაპონიასა და გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში 1,5 პროცენტიდან 2-პროცენტამდე გაიზარდა; შეიცვალა თანაფარდობა ამერიკის მიერ უცხოეთში გაყიდულ პატენტებსა და იმ პატენტებს შორის, რომლებსაც შეერთებული შტატები სხვა ქვეყნებისაგან ყიდულობს. ამ მაჩვენებლით ამერიკას უარყოფითი ბალანსი აქვს გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკასა და იაპონიასთან.

მიუხედავად ამისა, ამერიკელ ავტორს შეერთებულ შტატებში მეცნიერების ორგანიზაცია და მართვა სამაგალითოდ მიაჩნია.

70-იან წლებში ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის მეცნიერების და ტექნიკის სამმართველოს თანამშრომელი ე. ბერგერი აღწერს ამ ორგანიზაციის საქმიანობას და აღნიშნავს, რომ მის ძირითად ფუნქციას, ჩვეულებრივ, მეცნიერებისათვის პოლიტიკის შემუშავებას უწოდებენ. ეს პაპარტი განსაზღვრავს თანხის რაოდენობას, რომელიც მთავრობამ კვლევითი თემებისათვის უნდა გაიღოს და იმას, თუ ეს თანხა როგორ უნდა განაწილდეს სხვადასხვა კატეგორიის თემებისათვის. მოკმედებს სქემა „დაგეგმვა-დაპროგრამება — ბიუჯეტის შემუშავება“. ამერიკელ მეცნიერებს ყველაზე მეტად სწორედ ეს ფუნქცია აინტერესებთ, ვინაიდან ესმით, რომ პირადად მათი და მათ დაწესებულებების კეთილდღეობა მთლიანად დამოკიდებულია მთავრობის მზადყოფნაზე დააფინანსოს კვლევითი სამუშაოები.

პროფესორ ჯ. ბენ-დევიდს შეერთებული შტატების მეცნიერების ორგანიზაციულ და სტრუქტურულ უპირატესობად მიაჩნია: სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების კონცენტრაცია ძირითადად უნივერსიტეტებსა და კოლეჯებში, უნივერსიტეტებისა და კოლეჯების ხელმძღვანელობის მაღალი პროფესიული დონე, რაც კარგ პირობებს ქმნის როგორც სტუდენტების სწავლებისათვის, ასევე სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობისათვის; საბაზრო დამოკიდებულება სწავლების, სამეცნიერო-კვლევითს სამუშაოებსა და აღმოჩენებზე მოთხოვნილებებს შორის, „შეერთებულ შტატებში არსებული საბაზრო მექანიზმი ამერიკელ მეცნიერებს აიძულებს უფრო ეფექტიანად უხელმძღვანელონ სწავლებასა და სამეცნიერო-კვლევითს საქმიანობას. უფრო მეტ ყურადღება დაუთმონ მის შედეგებს, უფრო მეტად მოქნილნი იყვნენ ყოველგვარი ცვლილებების მიმართ“. სტუდენტების სწავლების პრაგმატული უტილიტარული სტილი; სამეცნიერო-კვლევითი მოღვაწეობის კოლექტიური ხასიათი, რომელსაც პროფესორ-მასწავლებლები და სტუდენტები ერთობლივად ახორციელებენ, ახალი იდეებისა და გამომგონებლობის მიმართ საზოგადოებრივი კეთილმოსურნეობის კლიმატის შექმნა.

თანამედროვე მეცნიერებათმცოდნეობა მეცნიერების ორგანიზატორის ანუ, როგორც დასავლეთში უწოდებენ, მეცნიერების მენეჯერის პრობლემას ცალკე საკითხად შეისწავლის. ინგლისის რენსელიერის ინსტიტუტის ლექტორების გ. ე. მენერსის და დ. ე. სტეჯერის აზრით, მეცნიერების ხელმძღვანელი სამ დამოუკიდებელ ფუნქციას ასრულებს: იგი მართავს; იღვწის და მოქმედებს მოცემული კონკრეტული მიზნის მისაღწევად, მას საკუთარი სპეციფიკური სტილი აქვს.

მენეჯერის მართვის ფუნქციები გულისხმობს იმას, რომ იგი: ხელმძღვანელობს და აკონტროლებს ხელქვეითების მუშაობას, ამასთან „ეფექტიან და არაეფექტიან ხელმძღვანელს ერთმანეთისაგან მინიჭებული ძალაუფლების გამოყენების სურვილი და მოცულობა განსაზღვრავს“; ზეგავლენას ახდენს ხელქვეითებზე, რაც დაკავშირებულია არა ოფიციალურ ძალაუფლებაზე, არამედ დარწმუნების ნიჭზე; იღვწა წმინდა ადმინისტრაციულ საქმიანობას. მას მოეთხოვება აგრეთვე მეცნიერულ-ტექნიკური პროფესიული მოღვაწეობა (თუმცა ხელმძღვანელმა არ იცის და არ შეუძლია გააკეთოს ყველაფერი, რაც იციან და რასაც აკეთებენ მისი ხელქვეითები, მაგრამ „კომპეტენტური კი უნდა იყოს, რომ რიგიანად შეაფასოს მათი მუშაობა); პროგნოზირება და დაგეგმვა; თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლება, მათი ნიჭისა და მიდრეკილების გამოვლენის და განვითარების უნარი.

თანამშრომლებისათვის დიდი მნიშვნელობა აქვს იმას, თუ რა გზით ასრულებს ზემოთ ჩამოთვლილ ფუნქციებს ხელმძღვანელი. ინგლისელი მეცნიერების გ. ე. მენერსის და დ. ე. სტეჯერის აზრით, ეს არის ლიდერის ქცევის სტილი, რომელსაც უნდა ახასიათებდეს: ობიექტურობა; გარეგნული წარმოსადეგობა, იერი, იუმორი, ძალაუფლების გამოყენების მანერა (ავტორიტარულით დაწყებული და „პირადი მაგალითით“ დამთავრებული), წინდახედულობა (მიზნის მიღწევის შანსის და ემოციური ატმოსფეროს დროულად განსაზღვრა); შეუპოვრობა და სიმტკიცე; მუშაობის ტემპი; რისკის გაწევის უნარი; დროის განაწილების ცოდნა; ოპტიმიზმი; გულახდილობა; ფიზიკური ენერგია და ამტანობა.

ყველა ამ თვისების ჩანერგვა ნომიკურ პოტენციალს; თუ მოკრძალებული ხელფასების გამო ქონებასაც ვერ იძენენ, თუკი ისინი საზოგადოებაში საკმაო ავტორიტეტით და პატივისცემით არ სარგებლობენ — რისთვის იღვწიან ან რის მოპოვებას ცდილობენ?

თანამედროვე მსოფლიოში გაუხარელად იზრდება და სულ უფრო მტკიცედ იკიდებს ფეხს აზროვნების კოლექტიური, ჯგუფური ფორმები. ცხოვრებაში ცვლილებები, კარდინალური ხასიათის ცვლილებები ერთმანეთს მოსდევს. საზოგადოება მეცნიერებისაგან სწრაფ რეაგირებას მოითხოვს. ასეთი ტვირთის აწევა სინთეზური, ჯგუფური აზროვნების გზით მხოლოდ მეცნიერთა დიდ კოლექტივებს ძალუძთ.

ამ საკითხს ეხება ამერიკელი მკვლევარი რ. პ. ტორნი. იგი მეცნიერთა ჯგუფური აზროვნების უპირატესობას კონკრეტულ ფაქტებით ადასტურებს: ერთ-ერთმა ასეთმა ჯგუფმა, რომელმაც ასამდე მეცნიერი შედიოდა, კოლექტიური აზროვნების შედეგად მიღო გადაწყვეტილებები, რომელთა შორის 70 პროცენტი ახლებური, არასტანდარტული იყო; 25 პროცენტი ტრადიციულის განმეორება აღმოჩნდა და მხოლოდ 5 პროცენტი იყო უშედეგო, უპერსპექტივო.

რ. პ. ტორნი ჯგუფური აზროვნების ორგანიზაციის შემდეგ საფეხურებს გამოყოფს: თემატიკის მიხედვით მეცნიერთა ჯგუფის შერჩევა; მათი „ფსიქოლოგიური ურთიერთშეგუება“ და კოლექტიური აზროვნების ჩვევების გამომუშავება; ამასთან, გასათვალისწინებელია, რომ ყველას არ შეუძლია ჯგუფური აზროვნება, არიან მეცნიერები, რომლებიც ინდივიდუალური შრომით უფრო მეტს ქმნიან და — შემდეგ, კონკრეტული ვადების დადება ყველაზე ერთნაირად როდი მოქმედებს: ვადების გამო ერთნი აქტიურდებიან, უკეთ მუშაობენ, მეორენი მძიმედ განიცდიან მათ, უარყოფითი ემოციების მარწუხებში ექცევიან და პასიურნი ხდებიან.

ჯგუფის შედგენის შემდეგ დეტალურად წარმოისახება პრობლემა, რომელიც უნდა გადაიჭრას. ამასთან, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება პრობლემის გადაწყვეტის ძველი მეთოდების ანალიზს და იმის დამტკიცებას, რომ მათი დახმარებით პროგრესი უკვე შეუძლებელია. ასეთი მოსაზრებელი სამუშაოების შემდეგ იწყება გადაწყვეტი ფაზა—კოლექტიური აზროვნება. მან შეიძლება მიიღოს ერთობლივი სესიების სახე, რომელიც ადამიანის მეცნიერული პროდუქციით მომხმარებლის დაინტერესებას წარმოქმნიდა. მეცნიერება მომსახურების სფეროდან საზოგადოებრივი წარმოების წამყვან სფეროდ მხოლოდ ასეთი გზების მიკვლევის შემდეგ იქცევა.

არსებობს აზრი, თითქოსდა კაპიტალის სამყაროში გამოგონების, ახალი იდეის ცხოვრებაში დამკვიდრების გზა იოლი იყოს. სინამდვილე სხვას მეტყველებს.

დასავლეთბერლინელმა სოციოლოგმა ვ. ოსვალდმა საგანგებოდ შეისწავლა მეცნიერებაში აღმოჩენის, ახალი აზრის დანერგვის პროცესი. იგი წერს: ყოველგვარი ახალი იდეის გზაზე თითქმის განუხრელად ერთი და იგივე გაფფრებული მოწინააღმდეგ გ ე დგას. ეს არის „ძველი“, გამოცდილი სპეციალისტი. ამიტომ მეცნიერების რეალური პროგრესისათვის არ არის საკმარისი ის, რომ აღმოაჩინო, ამის შემდეგ რეტროგრადების თავდასხმებისაგან მისი დაცვაც მოგეთხოვება.

თუმცა არიან ავტორები, რომლებიც შინაგან ძალაზე დაყრდნობით ვაკაცურად ხვდებიან ახალს და უერთდებიან კიდევაც მას, მაგრამ არიან „ძველი“ სპეციალისტები, რომლებიც ახლის წინააღმდეგ ომს ამჯობინებენ და იწყებენ კიდეც.

პირველ ეტაპზე, როგორც წესი, მიჩუმათების, მიფუჩეჩების ტაქტიკა მოქმედებს: „ძველი“ სპეციალისტი, უბრალოდ, სხვისი აღმოჩენის უგულებელყოფას ცდილობს. როდესაც ახლის მიჩუმათება შეუძლებელი ხდება, იწყება მეორე ეტაპი — კრიტიკით განადგურება. „ძველი“ სპეციალისტი პირადად უტევს მისთვის არასელსაყრელ იდეას და ამ საქმეში ყველას და ყველაფერს უმერს მხარს. რაკი თანაბრად არასახარბიელო ვითარებაში რამდენიმე ყოფილი ლიდერი აღმოჩნდება, შეიძლება შეიქმნას კავშირი, რომელიც ხმების უმრავლესობით ახლის დისკრედიტაციას შეძლებს.

ამის შემდეგ საეჭვო ხდება არა მარტო აღმოჩენა, არამედ თვით ავტორის პრესტიჟიც. ამ ვითარებაში ყველაზე გონივრული, რისი გაკეთებაც აღმოჩენის ავტორს შეუძლია, ის არის, რომ დროზე მოკვდეს, მაშინ მისი კოლეგები უფრო იოლად დათმობენ პრიორიტეტს. როგორც ჩანს, დასავლელი მეცნიერი ვ. ოსვალდი ოხუნჯობს, როდესაც ასეთ რეცეპტს წერს, მაგრამ ყოველ ხუმრობაში ჭეშმარიტების მარცვალიც ხომ არის!..

თანამედროვე მეცნიერების მიღწევები საზღვარგარეთ სულ უფრო ფართოდ გამოიყენება სამხედრო მიზნებით. თუკი წინათ მეცნიერული აღმოჩენებიდან მხოლოდ თითო-ოროლა ხმარდებოდა სამხედრო საქმეს, ამჟამად აღმოჩენათა 90 პროცენტი შეიძლება ემსახუროს სამხედრო მიზნებს. მეცნიერული პოტენციალი სახელმწიფოთა სამხედრო პოტენციალის შემადგენელ ნაწილად იქცა. თანაფარდობა სამოქალაქო და სამხედრო კვლევას შორის მკვეთრად იცვლება ამ უკანასკნელის სასარგებლოდ.

ფრანგი მკვლევარი ჟ. მენემი მიუთითებს, რომ შეერთებულ შტატებში სამხედრო მრეწველობა ეკონომიკის ყველაზე მეცნიერგბატევად სექტორად იქცა. როგორც ჰ. ფიდლერი (გდრ) შენიშნავს, ნატოს მიერ ინსპირირებული სამხედრო შეჯიბრის თანამედროვე ეტაპის თავისებურება ის არის, რომ იგი სულ უფრო თვისობრივ ხასიათს იღებს. თუკი 50-იან წლებამდე სამხედრო ძლიერების ამაღლების ძირითადი მაჩვენებელი იარაღის და ჯარის რაოდენობრივი ზრდა იყო, ამჟამად იარაღის განუწყვეტელი თვისებრივი სრულყოფა და პრინციპულად ახალი სისტემების შემუშავება გახდა გადამწყვეტი. ამასთან დაკავშირებით მკვეთრად გაიზარდა სამეცნიერო კვლევის მნიშვნელობა და მილიტარისტული ძალების მისწრაფება — საკუთარ მიზნებს დაუმორჩილონ მეცნიერება.

ჰ. ფიდლერი კითხულობს: როგორია საზოგადოებისათვის მეცნიერების და ეკონომიკის მილიტარიზაციის შედეგები? ბურჟუაზიული იდეოლოგები ყოველ ღონეს ხმარობენ, რათა მეცნიერების მილიტარიზაცია პროგრესის უმნიშვნელოვანეს და თითქმის ერთადერთ სტიმულად წარმოადგინონ. ამის სასარგებლოდ ორი არგუმენტი მოჰყავთ: სამხედრო მრეწველობა ყველაზე პერსპექტიული მეცნიერული მიმართულებების დაფინაურების სტიმულია; სამხედრო კვლევის შედეგების ნაწილი სამოქალაქო წარმოებაში გამოიყენება. მართლაც, სამხედრო კვლევითი საშუშაოები ბიძგს აძლევს მეცნიერების განვითარებას, ვინაიდან ასიგნებათა უდიდესი ნაწილი მას ხმარდება. მაგრამ ეს არ არის ერთადერთი და, რაც მთავარია, ოპტიმალური გზა. გამოთანგარიშებულია, რომ იგივე კაპიტალდაბანდებანი უშუალოდ სამოქალაქო სფეროში ეფექტს 3-6-ჯერ გაზრდიდა.

საზოგადოება მეცნიერებასთან ურთიერთობის სფეროში პრაგმატული ხასიათის ამ საკითხებთან ერთად სულ უფრო მეტი დაეკნებით წამოჭრის უმთავრეს, საარსებო მნიშვნელობის კითხვას: აქვს თუ არა მეცნიერს მორალური უფლება გამოიგონოს და შექმნას იარაღი ან იარაღების მთელი სისტემა, რომელიც საფრთხეს უქმნის საერთოდ ადამიანს, კაცობრიობის არსებობას? როგორ უნდა მოიქცეს ასეთ ვითარებაში მეცნიერი და როგორია მისი პასუხისმგებლობის საზომი?

ამ კითხვებზე ორი ურთიერთგამომრიცხავი პასუხია. ერთი: მეცნიერი მხოლოდ მიღებული შედეგების უტყუარობაზე აგებს პასუხს და მისი აღმოჩენის გამოყენების გამო არც იურიდიული, არც მორალური პასუხისმგებლობა არ მოეთხოვება; მეორე: მეცნიერი საზოგადოების წევრია და მან თავისი მოღვაწეობის შედეგების გამო ადამიანთა მოდგმის წინაშე მორალური პასუხისმგებლობა უნდა იკისროს.

არა, მეცნიერს არა აქვს უფლება განმარტოდეს და ზნეობრივი პრობლემები უგულებელყოს. ანტიჰუმანური მიზნებით მეცნიერების გამოყენების წინააღმდეგ ბრძოლა მეცნიერის მოვალეობაა და მას ეს შეუძლია კიდეც.

ასეთია კაცობრიობის ჰუმანური წარმომადგენლების რწმენა და დღევანდელი მსოფლიოს დიდ უმრავლესობას სწორედ ისინი შეადგენენ.

ა. ავალიანი,
საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის სწავლული მდივანი საერთაშორისო კავშირის დარგში.

ეპოქა ითხოვს კოლექტიურ აზროვნებას

უსოფეთუი

ფაქტები მოვლენები საკლასო იუფყრბა

არ უნდა დავივიწყოთ!

ნიუ-იორკი. „გვახსოვდეს ხიროსიმა, აღვკვეთოთ ახალი ბირთვული კატასტროფა! — ამ ლოზუნგით მიმდინარეობს ამერიკის შეერთებულ შტატებში საერთო ეროვნული საპროტესტო კამპანია, რომელიც მიეძღვნა ამერიკის ავიაციის მიერ იაპონიის ქალაქების ბარბაროსული ატომური დაბომბვის 38 წლისთავს.

ამერიკის საზოგადოებრიობის მასობრივი გამოსვლები ამ დღეებში მოეწყო ამერიკის შეერთებული შტატების აღმოსავლეთ და დასავლეთ სანაპიროზე, ნიუ-იორკსა და ჩიკაგოში, დეტროიტსა და ორლანდოში, შარლოტასა და სიეტლში. საპროტესტო მიტინგები იმართება პენტაგონის სამხედრო ბაზებთან და სამხედრო-სამრეწველო კომპლექსის წამყვან კორპორაციათა საწარმოებთან. იაპონიის ქალაქების დანაშაულებრივი ბირთვული დაბომბვის მსხვერპლის სიმბოლური დაკრძალვა გაიმართება 6 აგვისტოს ამერიკის შეერთებული შტატების სამხედრო-საჰაერო ძალების ბაზასთან უერტსმიტში (მიჩიგანის შტატი). მათ ხსოვნის ჩირაღდნების სვლით მიაგებენ პატივს სანფრანცისკოელები, კარვების „მშვიდობის ბანაკებს“ გაშლიან მანიფესტანტები ვაშინგტონის შტატში სამხედრო-საზღვაო ძალების ბაზებთან, სადაც დგანან ბირთვული წყალქვეშა რაკეტმზიდები „ტრაიდენტები“, ხოლო ნიუ-იორკში ადგილობრივი საზოგადოებრივი ორგანიზაციები პიკეტებს მოაწყობენ რეგერსაიდის სამეცნიერო-კვლევითს ინსტიტუტთან, სადაც დგანან ბირთვული წყალქვეშა რაკეტმზიდები „ტრაიდენტები“, ხოლო ნიუ-იორკში ადგილობრივი საზოგადოებრივი ორგანიზაციები პიკეტებს მოაწყობენ რეგერსაიდის სამეცნიერო-კვლევითს ინსტიტუტთან, სადაც პენტაგონის დავალებით წარმოებს მუშაობა ახალ კიდევ უფრო გამანადგურებელ სახეობათა ბირთვული შეიარაღების შექმნისათვის.

როგორც საერთო ეროვნული საპროტესტო კამპანიის ორგანიზატორები უსვამენ ხაზს, მისი მიზანია კიდევ ერთხელ ცხადყოს ბირთვული ომისათვის მზადების რეგანისეული უგუნური კურსისადმი ამერიკის მოსახლეობის ოპოზიცია.

საერთო ეროვნული საპროტესტო კამპანია ამერიკის შეერთებულ შტატებში

იაპონია. ყოველწლიურად 6 აგვისტოს ხიროსიმის მშვიდობის პარკში შემოკრული მწუხრის ზარი კაცობრიობას შეახსენებს ბირთვულ ტრაგედიას, რომელმაც სამას ათასზე მეტი კაცი იმსხვერპლა. სამი დღის შემდეგ იგივე ტრაგიკული ხვედრი ხვდა წილად ნაგასაკის. „ჩვენ ეშმაკის სამუშაო შევასრულეთ!“ — ასეთი კომენტარი გაუკეთა ვანდალიზმის ამ აქტს ამერიკული ატომური ბომბის მამამ რ. ოპენჰეიმერმა.

ხიროსიმის მშვიდობის მუზეუმის ექსპონატები დამთვალიერებლებს წარმოუდგენენ ვაშინგტონის უაზრო ბარბაროსული აქციის მსხვერპლთა ტანჯვა-ვაების შემზარავ სურათს. ქალაქის ახობით მცხოვრები, ადამიანები ქვეყნის ყველა კუთხიდან მოდიან აქ გამოფენის სანახავად.

ხიროსიმა, რომელიც არა მარტო იაპონიაში, არამედ მთელ მსოფლიოში ბირთვული საფრთხის წინააღმდეგ ბრძოლის სიმბოლოდ იქცა, იაპონიის მშვიდობისმოყვარე ძალების მოძრაობის ცენტრშია. ტრადიციული გახდა მშვიდობის მარშები, რომლებიც მასობრივი მანიფესტაციით მთავრდება ხიროსიმის მშვიდობის პარკში. ქალაქში ყოველწლიურად ეწყობა საერთაშორისო კონფერენცია ბირთვული იარაღის აკრძალვისათვის.

ხალხებს ახსოვთ ხიროსიმა და ნაგასაკი. მთელ 38 წლის წინათ მომხდარი ტრაგედიიდან სათანადო დასკვნები გამოიტანეს. ეს არის საყოველთაო მოთხოვნა, რომ აიკრძალოს ყველაზე დამანგრეველი იარაღი, ყველა ღონე მოვახმაროთ იმას, რომ ბირთვული სიკვდილი პლანეტას თავს არ დასტრიალებდეს.

* * *

სურათებზე: ხიროსიმის ეს სახლი ბომბის აფეთქების შემდეგ რელიკვიად დატოვეს; ატომური აფეთქების მსხვერპლთა ხსოვნის ალსანიშნავად.

ო. თურქიას ფოტო. (საკლასო ფოტოქრონიკა).

ხიროსიმის ნაბათი

● იტალია

შეიქმნა ახალი მთავრობა

რომი. იტალიის სოციალისტური პარტიის პოლიტიკურმა მდივანმა ბ. კრაქსმ შექმნა ქვეყნის ახალი მთავრობა. ✦ იგი ეახლა რესპუბლიკის პრეზიდენტს ა. პერტინის და გადასცა მინისტრთა საბჭოს ახალი შემადგენლობის სია. საბოჭეში შევიდნენ ხუთი პარტიის — სოციალისტური, ქრისტიანულ-დემოკრატიული რესპუბლიკური, სოციალ-დემოკრატიული და ლიბერალური პარტიების წარმომადგენლები. ბოლო წლებში სწორედ ამ პარტიების კავშირის საფუძველზე იქმნებოდა იტალიის მთავრობები.

ახლანდელი მთავრობა შეიქმნა 26-27 ივნისს გამართული პარლამენტის ვადამდელი არჩევნების შედეგად. წინანდელი კაბინეტი გადადგა მმართველ პარტიებს, უწინარეს ყოვლისა, ქრისტიან დემოკრატებსა და სოციალისტებს შორის ეკონომიკურ საკითხებში მწვავე უთანხმოებათა გამო, რასაც პარლამენტის დათხოვნა მოჰყვა.

● ჩილე

ეროვნული პროტესტი

გუენოს-აირესი. ჩილელი ხალხი ემზადება ეროვნული პროტესტის მეოთხე დღის მოწყობისათვის, რომელიც 11 აგვისტოსთვის არის დანიშნული.

როგორც პრესკონფერენციაზე განაცხადა დიეგო პორტალესმა — „ეროვნული განვითარების პროექტის“ გენერალურმა მდივანმა, ორგანიზაციისა, რომელიც აერთიანებს მთელ რიგ პოლიტიკურ პარტიებს და სხვადასხვა მიმართულების მოღვაწეებს, ეროვნული პროტესტის ამ დღეს ქვეყნის ხალხი წამოაყენებს მოთხოვნას გადააყენონ დიქტატორული რეჟიმის მეთაური პინოჩეტი.

ასამდე პროფკავშირულმა ორგანიზაციამ განაცხადა, რომ მხარს უჭერს ეროვნული პროტესტის დღის მოწყობას. 85 ფედერაციისა და სხვა გაერთიანების ხელმძღვანელებმა მოუწოდეს მშრომელებს ერთიან ფრონტად იმოქმედონ, გადაჭრით დაგმონ შიმშილისა და რეპრესიების პოლიტიკა. ეროვნული პროტესტის მომავალ დღესთან დაკავშირებით სანტიაგოში შეიქმნა სამდივნო, რომელიც კოორდინაციას გაუწევს პროფკავშირთა საქმიანობას, იღვაწებს მათი ერთიანობისათვის.

● ჩადი

გააფთრებული ბრძოლები

ვაშინგტონი. როგორც ჩადიდან იუწყებიან, ქალაქ ფაიალარჯოს სამხრეთით გააფთრებული ბრძოლები მიმდინარეობს ნჯამენის ახლანდელი რეჟიმის ძალებსა და ეროვნული ერთიანობის გარდამავალი მთავრობის ჯარებს შორის. როგორც საინფორმაციო საგენტოები იუწყებიან, ეროვნული ერთიანობის გარდამავალი მთავრობის თავმჯდომარემ, ჩადის ეროვნული განთავისუფლების ფრონტის ლიდერმა გუკუნი უედეიმ გამოაცხადა, რომ მისმა რაზმებმა დაიკავეს ქალაქები უმალუბა და კალიტი და ალყას არტყამენ ქალაქ ბილტინს.

ნჯამენაში ჩაკიდა ამერიკის შეერთებული შტატების „სამხედრო მრჩეველთა“ ჯგუფი. იქ ჩაიტანეს აგრეთვე „რედაისა“ და „სტინგერის“ ტიპის 30 ამერიკული სარაკეტო დანადგარი, იუწყება ასოშიეიტედ პრესის საგენტო, რომელიც იმოწმებს სახელმწიფო დეპარტამენტისა და პენტაგონის წარმომადგენლებს. პრესის მონაცემებით, ოკეანისგადმელი „სპეციალისტები“ ამერიკელი იარაღი, ყველა ღონე მოვახმაროთ იმას, რომ ბირთვული სიკვდილი პლანეტას თავს არ დასტრიალებდეს.

* * *

სურათებზე: ხიროსიმის ეს სახლი ბომბის აფეთქების შემდეგ რელიკვიად დატოვეს; ატომური აფეთქების მსხვერპლთა ხსოვნის ალსანიშნავად.

ო. თურქიას ფოტო. (საკლასო ფოტოქრონიკა).

მოკლედ

ტელეტაიპის ლენტიდან

ლიბიის მიმართვა

● **ნიუ-იორკი.** გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში ლიბიის მუდმივმა წარმომადგენლობამ წერილი გაუგზავნა უშიშროების საბჭოს თავმჯდომარეს, რომელიც ნათქვამია, რომ შეერთებული შტატებისა და საფრანგეთის უშუალო ჩარევა ჩადის საშინაო საქმეებში სერიოზულ პრობლემას ქმნის რეგიონში და საფრთხეს უქმნის აქ მშვიდობასა და უშიშროებას. ლიბია გმობს ამ ჩარევას და მზად არის ხელი შეუწყოს ჩადში მშვიდობის დამყარებას 1979 წლის აგვისტოში ლაგოსში ხელმოწერილი ეროვნული დაზავების შესახებ შეთანხმების შესაბამისად.

ჯ. კარტერი აკრიტიკებს

● **ნიუ-იორკი.** ვაშინგტონის ახლანდელი ადმინისტრაციის საგარეო პოლიტიკა გააკრიტიკა ამერიკის ყოფილმა პრეზიდენტმა ჯ. კარტერმა გაზეთ „კრისჩენ საიენს მონიტორისათვის“ მიცემულ ინტერვიუში. თეორი სახლის აგრესიული პოლიტიკა ცენტრალურ ამერიკაში, თქვა მან, „მეტად სარისკოა“, „ჩემი აზრით, —

ფრანგული პრესის ფურცლებზე

ფიროსმანის გამოფენა ნიცაში

ნიცა.-აგვისტოში ნიცაში გახსნილია ნიკო ფიროსმანაშვილის ნაწარმოებთა გამოფენა. აქ ექსპონირებული 52 სურათიდან უმრავლესობა არასოდეს არ უნახავთ საფრანგეთში. ახლა ხელოვნების დამფასებელნი იცნობიან ამ საინტერესო და თავისებური მხატვრის ნამუშევრებს (გამოფენა, რომელიც საფრანგეთში სსრ კავშირის კულტურის სამინისტრომ მოაწყო, დემონსტრირებული იქნება მარსელშიც. —რედ.).

— ფიროსმანაშვილის მთელი შემოქმედება უმდიდრეს ხალხურ ტრადიციებზეა დაფუძნებული. თავის ტილოებში მან გამოხატა ის უდიდესი სიყვარული, რომლითაც განმსჭვალული იყო მშობლიური საქართველოსადმი. იგი დღედაღამ უყურადღებდა თავისი ქვეყნის ხმებსა და რიტმებს. მის გასაოცარ ნახატებში არის რაღაც მომჯადოებელი, —გვეუბნება ან დელვრუა, იმ მუზეუმის დირექტორის მოადგილე, სადაც მოწყობილია გამოფენა...

...ფიროსმანის პირველი გამოფენა სულ ერთი დღით იყო გახსნილი, 4 საათის მანძილზე — ეს 1916 წლის 5 მაისი გახლდათ. მხატვარმა მხოლოდ მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ მოიხვეჭა საერთაშორისო სახელი. იგი ითვლება თვითმყოფად ფერმწერად, რომელმაც აღბეჭდა საქართველოს ისტორია XIX-XX საუკუნეების მიჯნაზე.

— პოეზიისა და რეალობის, წარსულისა და აწმყოს შერწყმა, თავისებური ფოლკლორული გადმოცემის სტილი, ცხოვრების ამსახველი სარკე — ასე ახასიათებს ფიროსმანის შემოქმედებას დელვრუა, რომელიც მას ხალხურ და ამავე დროს ღრმად ინდივიდუალურ მხატვარს უწოდებს.

„ფრანს-იურსს მაგაზინი“,
პარიზი.

მეცნიერი და ალმაზრდელი

პროფესორ ალექსანდრე ღლონტის დაბადების 70 წლისთავის გამო

ალექსანდრე ღლონტი ქართული ენის, ქართული ფოლკლორის ერთ-ერთი დაუცხრომელი და თვალსაჩინო მკვლევარია. მისი ნაშრომები შეეხება ქართული ენის გრამატიკის, ლექსიკოლოგიისა და ლექსიკოგრაფიის, დიალექტოლოგიის, ტოპონიმიკის, ქართული ხალხური შემოქმედების პოეტური და ენობრივი თავისებურებების აქტუალურ საკითხებს, ა. ღლონტი 300-მდე ნაშრომის ავტორია, მათ შორის 40-მდე ცალკე წიგნადაა გამოცემული ქართულ, რუსულსა და უცხოურ ენებზე.

ქართული ფოლკლორისტიკისათვის, ქართული ენის დიალექტოლოგიისათვის უაღრესად საინტერესოა ა. ღლონტის ისეთი ნაშრომები, როგორიცაა გურული ტექსტები, ქართული მაირები, ქართულური ტექსტები, ქართული ხალხური ნოველა, ქართული ზღაპრები და მრავალი სხვა. ა. ღლონტის მიერ მშვენივრად შედგენილი ქართული ზღაპრები რუსულადაც და გერმანულადაც ითარგმნა და დაიბეჭდა.

ა. ღლონტმა უდიდესი შრომა გასწია გამოჩენილი ქართველი ლექსიკოგრაფის ნიკო ჩუბინაშვილის უძვირფასესი საუნჯის „ქართული ლექსიკონი რუსული თარგმანითურთ“ (ერთტომეული) და „რუსულ-ქართული ლექსიკონის“ (I, II ტ.) შესწავლისა და გამოცემისათვის. ამ პუბლიკაციებმა ნათლად დაგვანახვა XIX საუკუნის დიდი ქართველი მამულიშვილის ღვაწლი ქართული ლექსიკოგრაფიის ისტორიაში.

პროფესორმა ა. ღლონტმა დიდი წვლილი შეიტანა ქართული ლექსიკოლოგიის განვითარებაში. ამ მხრივ განსაკუთრებული მნიშვნელობის მქონეა მისი მონოგრაფიები: „ქართული ლექსიკოლოგია“, „ქართული ლექსიკოლოგიის საფუძვლები“, „ქართველური საკუთარი სახელები („ზნთროპონიმთა ლექსიკონი“)“ ძნელია გადაჭარბებით შეეფასოთ მნიშვნელობა ა. ღლონტის მიერ დიდი რუდუნებითა და სიყვარულით შედგენილი ლექსიკონისა „ქართულ კილო-თქმათა სიტყვის კონა“. (ორ წიგნად). იგი ყველა ქართველოლოგის სამაგიდო წიგნია.

საყოველთაოდ არის ცნობილი ა. ღლონტის ღვაწლი ქართული ტოპონიმიკის კვლევის საქმეში. მან რამდენიმე წიგნი უძღვნა საქართველოს სხვადასხვა კუთხის გეოგრაფიულ სახელებს (შექმნა სერია „ტოპონიმიკური ძიებანი“). ამ ნაშრომებში დიდძალი ფაქტობრივი მასალის საფუძველზე განხილულია არაერთი ტოპონიმის ისტორიისა და სტრუქტურის საკითხი.

გამოჩენილ მეცნიერს ეკუთვნის რამდენიმე ათეული ნაშრომი ქართული ენის სახელისა და ზმნის, სინტაქსის მნიშვნელოვან საკითხთა შესახებ.

მეცნიერი აქტიურად მონაწილეობს უმაღლესი და საშუალო სკოლების სახელმძღვანელოებისა და პროგრამების შედგენაში. იგი პედაგოგიური ინსტიტუტების არაერთი სახელმძღვანელოს ავტორია. უნდა აღინიშნოს, რომ დამხმარე სახელმძღვანელოსთვის „ქართული წინადადება“ 1981 წელს მას მიენიჭა საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს პრემია.

ა. ღლონტი ჩვენი უმაღლესი სკოლის დამსახურებული მუშაკია. მას სხვადასხვა დროს უღვაწია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, ბარათაშვილის სახელობის გორის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტში, სამხრეთ ოსეთის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტში. არაერთხელ აურჩევიათ დეკანად, კათედრის გამგედ. მრავალი წელია სათავეში უდგას ა. ს. პუშკინის სახელობის პედაგოგიური ინსტიტუტის ქართული ენის კათედრას. მონაწილეა მეცნიერთა არაერთი რესპუბლიკური, საკავშირო და მსოფლიოს ფორუმისა, რომლებზეც გამოსულა ფრიად საინტერესო მოხსენებებით. მეცნიერი დაუშრომლად მუშაობს სტუდენტებთან და ასპირანტებთან. მისი ხელმძღვანელობით შესრულდა 20-ზე მეტი საკანდიდატო დისერტაცია. ნაყოფიერი სამეცნიერო მოღვაწეობისათვის ამაგდარ სწავლულსა და პედაგოგს საქართველოს სსრ მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის წოდება მიენიჭა, დაჯილდოებულია მთავრობის სპატიო ჯილდოებით.

დაბადების 70 წლისთავს პროფესორი ალექსანდრე ღლონტი ჭაბუკური ენერგიითა და ახალი დიდი გეგმებით შეხვდა. გვჯერა, რომ იგი მომავალშიც გაგვახარებს შემოქმედებითი გამარჯვებებით.

შ. ძიძიგური,
აკადემიკოსი,
ზ. სარჯველაძე,
პროფესორი.

უნგრულად გამოიცა

ყოველწლიურად ბუდაპეშტში წიგნის კვირეული ეწყობა. ამ დღესასწაულთან დაკავშირებით უნგრეთის გამომცემლობები ცდილობენ მიაწოდონ მკითხველს რაც შეიძლება მეტი და მეტი ახალი წიგნი — იქნება ეს უნგრელ მწერალთა საუკეთესო ნაწარმოებები თუ მსოფლიო მწერლობის ნიმუშები.

უკანასკნელ წლებში უნგრელი მკითხველი გაეცნო ორ ქართველ ავტორს — ნოდარ დუმბაძესა და არჩილ სულაკაურს. აქვე გვინდა აღვნიშნოთ, რომ უნგრულ ენაზე ითარგმნა მწერალ ნოდარ დუმბაძის თითქმის ყველა ცნობილი ნაწარმოები და არჩილ სულაკაურის ორი რომანი: „ოჭრის თევზი“ და „ლუკა“.

წლევანდელ წიგნის კვირეულზე კი უნგრელმა მკითხველმა მწერალ ოთარ ჭილაძის რომანები „გზაზე ერთი კაცი მდიოდა“ და „ყოველმან ჩემმამ მპოვნელმან“ იხილა, რომლებიც სპეციალურად ამ კვირეულისთვის დასტამბა გამომცემლობა „მაგვეტომ“ (მთარგმნელები — აგნესა ბალკო და იმრე ჰეძი). ოთარ ჭილაძის ორივე რომანი შესანიშნავადაა გაფორმებული, წიგნებს დართული აქვს ავტორის მოკლე ბიოგრაფია. გადაწყდა, ითარგმნოს ოთარ ჭილაძის მესამე რომანიც —„რკინის თეატრი“ უშუალოდ ორიგინალიდან, აგნესა ბალკოს და იმრე ჰეძის ხომ აღნიშნული რომანები რუსული თარგმანების საფუძველზე შეასრულეს.

მ. სალაძე.

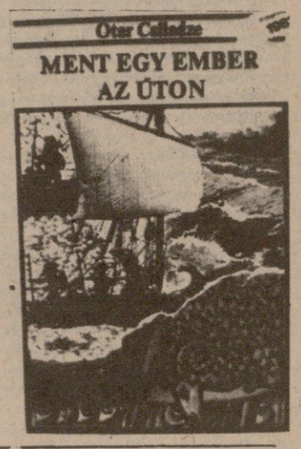

ხიდი ლიახვზე

ჯავა. („კომუნისტის“ საკ. კორ.). ტრანსკავკასიის საუღელტეხილოგზის მშენებლობა სახეს უცვლის ჯავის რაიონს. როგორც ცნობილია, ეს გზა მდინარე დიდი ლიახვის ხეობაში გადის და სოფელ ხენესთან არსებული პატარა ხიდი, ცხადია, ვერ აკმაყოფილებს მოთხოვნილებას. ამიტომაც დაიწყო ახალი ხიდის მშენებლობა, რომელსაც სამხრეთ ოსეთის №13 საგზაო სარემონტო-სამშენებლო სამმართველოს მუშაკები აწარმოებენ. ხიდის მშენებლებმა ვალდებულება იკისრეს ობიექტი დაამთავრონ გეორგიევსკის ტრაქტატის 200 წლისთავის იუბილესათვის.

გარდა ამისა, იგივე №13 საგზაო სარემონტო-სამშენებლო სამმართველო კაპიტალურ გზასაც აშენებს სოფელ მსხლებიდან ახალ ხიდამდე. აქ უკვე შესრულდა პირველი რიგის სამუშაოები, აჩაიწყო წყალგამტარებლები, დაიყარა და დაიტკეპნა ხრეში, მიმდინარეობს ასფალტის დაგება. დღის წესრიგშია დაბა ჯავის ასაქცევი გზის მშენებლობაც.

ყაბარდო

დღის წესრიგშია სპარტაკიადა

სპარტაკიადის კიდევ ერთი ოქროს მედალი მოუპოვა საქართველოს სპორტულ დელეგაციას ირინე გერასიმოვამ. **ამჯერად მან 200 მეტრზე კომპლექსურ ცურვაში აჯობა ყველას—2.18,06. ამრიგად, იგი უკვე სამ ოქროს მედალს დაეუფლა და, თუ იმასაც გავითვალისწინებთ, რომ პარალელურად საკავშირო ჩემპიონატიც მიმდინარეობს, გერასიმოვამ უკვე 6 ოქროს მედალი მოიპოვა. ასეთ ფენომენს საქართველოს სპორტის ისტორიაში აქამდე მართლაც არ შეეხვედრებოდა.** ბრინჯაოს მედალს დაეუფლა ჩვენი რესპუბლიკის ნაკრების წევრი დ. იაკოვლევი. იგი მესამე გახლდათ 200 მეტრზე ბატერფლაიით ცურვაში. ამ სახეობაში უძლიერესი იყო უკრაინელი ს. ფესენკო.

დამთავრდა შეჯიბრება **ტანვარჯაზში.** წარმატებით იასპარეზა საქართველოს ნაკრების წევრმა ა. ბაბასიანმა ბრჯენითს ხტომაში. იგი მეორე გახლდათ როგორც სასპარტაკიადო, ისე საკავშირო ჩემპიონატის ჩათვლაში და ორი ვერცხლის მედალი გადაეცა. თავისუფალ ვარჯიშში საქართველოს ნაკრების წევრმა პ. ლეონტიევმა ა. პოგორელოვთან (რსფსრ) ერთად საკავშირო ჩემპიონატის ჩათვლაში მეოთხე-მეხუთე ადგილები გაიყო, ხოლო სასპარტაკიადო ჩათვლაში ჩვენს კოლექტივს მეოთხე ადგილისათვის გასაკუთვნელი ქულები მოუტანა. ჩვენი რესპუბლიკის ვაჟთა ნაკრები გუნდურ შეჯიბრებაში მეხუთე ადგილზე გამოვიდა, ქალთა ჯგუფი კი მერვე ადგილზე. ვაჟთა და ქალთა კოლექტივების გამოსვლის ჯამით საქართველოს ტანმოვარჯიშეებმა საერთო გუნდურ ჩათვლაში მერვე ადგილი დაიკავეს. შეგახსენებთ, რომ წინა სპარტაკიადაზეც ასეთი შედეგით დავსრულეთ ასპარეზობა.

გათამაშდა „დიდი პრიზი“ **ცხინის გაწვრთნილობაში.** ეს იყო გუნდური შეჯიბრება, რომელშიც საქართველოს ზხედრებმა მერვე ადგილი დაიკავეს. ამ სახეობაში უძლიერესის წოდება მოიპოვა უკრაინის ნაკრებმა. იგივე პრიზი გათამაშდება პირად . ჩათვლაში და ამის შემდეგ საბოლოოდ შეჯამდება შედეგები ცხენსნობაში, რომელშიც ახლა საქართველოს ნაკრები მეხუთე ადგილზეა.

.რაც შეეხება კოშკიდან **წყალტომას,** ვაჟთა ასპარეზობის ფინალისაკენ ჩვენი რესპუბლიკის სპორტსმენებმა გზა ვერ გაიკვლიეს.

ჯ. ენუქიძე,
„კომუნისტის“ სპეც. კორ.
მოსკოვი.

სსრ კავშირის ჭადრაკის ფედერაციაში

სსრ კავშირის ჭადრაკის ფედერაციამ გააკეთა განცხადება მსოფლიო პირველობაზე პრეტენდენტთა ნახევარფინალური მატჩების გამართვასთან დაკავშირებით. მასში გამოთქმულია წუხილი, რომ ჭადრაკის საერთაშორისო ფედერაციის აღმასკომის ამასწინანდელ სხდომაზე მადრიდში არ განიხილეს ჭადრაკის პრობლემები და შესარჩევი შეჯიბრებების ბედი, რომელთა მიზანია უძლიერესი პრეტენდენტის გამოვლინება. აღმასკომის ზოგიერთი წევრი უფრო მეტად იმაზე ზრუნავდა, თუ როგორ გაემართლებინა ჭადრაკის საერთაშორისო ფედერაციის პრეზიდენტის მოქმედება. საკითხის მთავარი მხარე კი, პრეტენდენტთა მატჩების ჩატარების შესახებ, აღმასკომმა არც კი განიხილა.

როგორც სსრ კავშირის ჭადრაკის ფედერაციის წინათ გამოცხადებულ პროტესტსა და დიდოსტატების გარი კასპაროვისა და ვასილ სმისლოვის განცხადებიდან ჩანს, ჭადრაკის საერთაშორისო ფედერაციის პრეზიდენტის ფ. კამპომანესის მიერ დაშვებული დარღვევების შედეგად მატჩები არ გაიმართება არც პასადენში, არც აბუ-დაბიში.

საბჭოთა პრეტენდენტმა დიდოსტატებმა კასპაროვმა და სმისლოვმა განაცხადეს, რომ მათ სურთ ითამაშონ მატჩებში და თხოვნით მიმართეს სსრ კავშირის ჭადრაკის ფედერაციას მონაწილეობა მ მდგომარეობიდან გამოსავალი.

ამ სიტუაციაში, როცა ჭადრაკის საერთაშორისო ფედერაცია ვერ პოულობს გადაწყვეტილებას, რომელიც შეესაბამება პრეტენდენტ დიდოსტატთა კანონიერ ინტერესებს, სსრ კავშირის ჭადრაკის ფედერაცია მზად არის გამართოს მოლაპარაკება ნახევარფინალური მატჩების უშუალო მონაწილეებთან და შესაბამის ჭადრაკის ფედერაციებთან მატჩის გამართვის თაობაზე პრეტენდენტი დიდოსტატების აზრის სრული პატივისცემის პირობებში.— ნათქვამია განცხადებაში. (საკ-დესი).

ფეხბურთის ამბები

უმაღლეს ლიგაში

გუშინ საბჭოთა კავშირის რვა ქალაქში გაიმართა უმაღლესი ლიგის გუნდების საკავშირო ჩემპიონატის მორიგი, ოცდამეოთხე ტურის მატჩები. გთავაზობთ შედეგებს:

თბილისის „დინამო“-„ჩერნომორეცი“ — 3:0, ქუთაისის „ტორპედო“-„შახტიორი“ — 3:1, კიევის „დინამო“-მინსკის „დინამო“ — 0:2, „მეტალისტი“-„ყაზგორისი“ — 2:1, მოსკოვის „ტორპედო“-ცსკა —. 1:0, „ფახთაქორი“-მოსკოვის „დინამო“ — 1:0, „ნეფტჩი“-„ნისტრუ“ — 0:0, „არარატი“-„დნეპრი“ — 0:2.

ჰაპელი იტალიელებს „ემბერება“

ბიბოფხილველები ყურადღებას მიაპყრობენ ერთ თავისებურ გარემოებას: გუნდი, რომელსაც განთქმული ავსტრიელი სპეციალისტი ერნსტ ჰაპელი ხელმძღვანელობს, არასოდეს აგებს... იტალიელებთან. ასე იყო წინათ, როდესაც ჰაპელი როტერდამის „ფეიენოორდში“, ბელგიის „ბრიუგსა“ და „სტანდარდში“ მუშაობდა. ასეა ახლა, როცა ჰაპელი „ჰამბურგერ შპორტფერაინს“ უდგას სათავეში. ასეთი შეხვედრა იდრე ოთხი იყო. „ფეიენოორდი“ — „მილანი“, ბრიუგი — „მილანი“, „ბრიუგი“ — „იუვენტუსი“ და „სტანდარდი“ — „ნაპოლი“.

თავის უდიდეს ტრიუმფს ჰაპელმა მაინც მეხუთე შეხვედრაში მიაღწია, როდესაც ევროპის ქვეყნების ჩემპიონთა თასის ფინალურ მატჩში „ჰამბურგერ შპორტფერაინმა“ ანგარიშით 1:0 სძლია ფავორიტად მიჩნეულ ტურინის „იუვენტუსს“.

რედაქტორი
გ. ბედინეიშვილი.

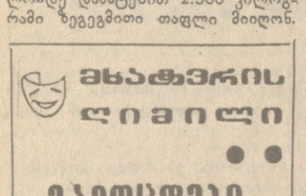

მხატვრის ღიმილი

ლ. მართაშვილის ნახატი.

გამოცდები, გამოცდები...

რაფაელ დე ლა ოსა: ჩვენ ერთად უნდა ვიმუშაოთ

არქიტექტორთა საერთაშორისო კავშირის პრეზიდენტის ინტერვიუ

კუს ტბიდან ბევრი რამ მოჩანს. ჩვენს ქვემოთ ხალხური ხუროთმოძღვრებისა და ყოფის მუზეუმია. თვალწინ იშლება დღევანდელი თბილისის ახალშენებლობათა პანორამა, მაგრამ ჩვენი თანამესაუბრის მზერა მომავლისკენაა მიპყრობილი.

რაფაელ დე ლა ოსა არქიტექტორთა საერთაშორისო კავშირის პრეზიდენტი, პროფესორი, დოქტორი, უამრავი პრემიის, კონკურსისლაურეატია. და, რაც მთავარია, იგი არქიტექტორია და ესპანეთში აპროექტებს სახლებს, საავადმყოფოებს, ადმინისტრაციულ შენობებს...

აქ, აპარული სახლის დაჩრდილულ ვერანდაზე რაფაელ დე ლა ოსა მსჯელობს მომავლის ქალაქზე, რომელიც სახიმოვნო და მოხერხებული იქნება საცხოვრებლად ადამიანისათვის.

— **ქალაქებს,** ისევე როგორც ადამიანებს, სული აქვთ. შეხედეთ თბილისს: იგრძნობა, რომ ეს კეთილი, მყუდრო ქალაქია, რომელსაც უყვარს თავისი მცხოვრებნი. და დარწმუნებული ვარ, ისინიც არ აკლებენ სიყვარულს თბილისს.

წარტაც ბუნებას თითქოს თავად აურჩევია ეს ადგილი ქალაქისათვის. ზოგჯერ ქალაქის შენებლებს ერთი გორაკიც კი საოცნებო აქვთ, რომელშაც შეიძლება გამოაცოცხლოს მოსაწყენი და ერთფეროვანი ლანდშაფტი. თქვენ კი იმდენი მშვენიერი ხეები გაქვთ, რომ შენებლობაში რაიმე არქიტექტურული შეცდომაც რომ იყოს დაშვებული, პეიზაჟი გააქარწყლებს მას.

მადლობელი ვარ, რომ მომეცა შემოხვევა ჩამოვსულიყავი თქვენს მშვენიერ რესპუბლიკაში. ეს მოგზაურობა საინტერესო იყო ყველა თვალსაზრისით. უწინარეს ყოვლისა, პროფესიული თვალსაზრისით. მე ვნახე არქიტექტურის მარგალიტები — როგორც ძველი, ისე ახალი არქიტექტურისა. მომიწოდა საავტომობილო გზების სამინისტროს შენობა (იგრძნობა ავტორის ძლიერი პიროვნება), მტკვარზე გადებული ორიარუსიანი ხიდი, „დინამოს“ სტადიონი. და მთავარი, რასაც ვუამბობ ჩემს ქვეყანაში, არის თქვენი სათუთი დამოკიდებულება სიძველისადმი, ხალხის კულტურისადმი. ძველი არქიტექტურის ბევრი ქმნილება მინახავს, მაგრამ სიძველე რომ ასე ცოცხლად, ასე ახლებურად წარმოეჩინოთ, პირველად ვხედავ, სიძველე ახლი ცხოვრებით უნდა ცხოვრობდეს და ეს თქვენგან უნდა ვისწავლოთ.

— **თქვენ შეეხეთ არქიტექტურის მომავალს, ისაც, რომ იგი უკეთ უნდა ემსახურებოდეს ადამიანს. როგორ ფიქრობთ, რისი გაკეთება შეიძლება ამისათვის უკვე დღეს?**

— უნდა შეიცვალოს ათვლის წერტილი. და, ნუ გაოცდებით, საჭიროა არქიტექტურის ჰუმანიზაცია. ვეცდები ‘აგიხსნათ.

ავიღოთ, მაგალითად, საცხოვრებელი სახლი. როგორ ხდება დღეს მისი დაპროექტება? მეტწილ შემთხვევებში არქიტექტორი მომავალ მცხოვრებს უდგება როგორც ნახევრად აბსტრაქტულ არსებას, როგორც ერთგვარ ბიოლოგიურ ინდივიდს, რომელიც ჭამს, სვამს, დადის სამსახურში და ა. შ. არადა, ეს ხომ ადამიანია, წარუვალ ღირებულებათა მატარებელი. იგი მეტ პატივისცემას, უფრო გულისხმიერ დამოკიდებულებას იმსახურებს. ცხოვრება ხომ რთულდება, ქალაქელის ცხოვრება კი მით უფრო.

ბინის ჰუმანიზაციის პრობლემა სერიოზული მსოფლიო პრობლემაა, რომელსაც წელს შემოდგომაზე მადრიდში განახილავს არქიტექტორთა საერთაშორისო კავშირის სიმპოზიუმი. მისი დევიზია — „2000 წლის საცხოვრებელი: ახალი ბინა ახალი ადამიანისათვის“.

— **შეძლებს თუ არა კაცობრიობა რეალობად აქციოს თქვენი წინადადებანი? ეკონომიკური მიზეზების, დახავლეთის ქვეყნებში გამალებული შეიარაღების გამო დღეს ხომ მილიონობით ადამიანს პლანეტაზე არა აქვს ელემენტარული საბინაო პირობები. თქვენს იდეებს პროექტებად დარჩენა ხომ არ უწერია?**

— მე ოპტიმისტი ვარ და ვიმედოვნებ, რომ პროექტი განხორციელდება, თუნდაც შორეულ მომავალში.

ხვალ არქიტექტურა რომ უკეთ ემსახურებოდეს ადამიანს, უკვე დღეს უნდა შეიცვალოთ მისი ორიენტაცია. არქიტექტურის ფორმა კი არა, თვით ცხება უნდა გადავხინჯოთ იმის წესსაბამისად, თუ ვის უნდა ემსახურებოდეს იგი.

მოვიყვან სკოლის მაგალითს. კლასში ორმოცი მოსწავლეა და ყველა ერთ მასწავლებელს მისჩერებია. მიუხედავად ამისა, არქიტექტორები სკოლას პროექტებენ მასწავლებლის ინტერესების გათვალისწინებით, ანგარიშგასაწევი კი ბავშვების ინტერესებია. სკოლაში ჩვენი მთავარი შემკვეთია ბავშვი და არა მასწავლებელი, საავადმყოფოში — ავადმყოფი და არა ექიმი.

ვიცი, რომ დღეს ყოველივე ამის განხორციელება ეკონომიკურად ძალზე რთული, ზოგჯერ შეუძლებელიც კია. მაგრამ არქიტექტორებმა არ უნდა დაივიწყონ ადამიანის სულიერი მოთხოვნილებანი.

— **თქვენ ლაპარაკობთ ძირითადად არქიტექტურის ფუნქციურ დანიშნულებაზე. ხომ არ ნიშნავს ეს, რომ ახალი არქიტექტურული ფორმების ძიება არც მთლად არსებითად მიგაჩნიათ?**

— სულაც არა. არქიტექტურა უნდა იყოს ესთეტიკური — ეს მისი ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი თვისებაა, თუმცა — არა მთავარი. ბოლო საუკუნის მანძილზე არქიტექტურა უფრო ფორმალურად ვითარდებოდა, ხშირად ახალი ფორმების ძიება თვითმიზნად ხდებოდა. ამასაც კი ცდილობდნენ, რომ ფორმა მოეწყვეტათ შინაარსისაგან, განეხილათ იგი როგორც არქიტექტურის რაღაც დამოუკიდებელი კატეგორია.

ამ მიმართულებით განვითარების შემდგომ გზებს ვერ ვხედავ. რა არის არქიტექტურა? ეს არის სივრცის ორგანიზაცია ადამიანის კეთილდღეობისათვის. სწორედ ამ მიმართულებით უნდა ვიმოქმედოთ. არქიტექტურა უნდა ემსახურებოდეს ადამიანს, მაშასადამე, უნდა იყოს ლამაზი, ეკონომიური, ფუნქციური და კონსტრუქციული.

— **ჩვენი მკითხველისათვის საინტერესო იქნება, თუ გაგაცნობთ არქიტექტორთა საერთაშორისო კავშირის საქმიანობას...**

— დღეს იგი მსოფლიოს ყველა ქვეყნის დაახლოებით მილიონ არქიტექტორს აერთიანებს. არქიტექტორთა საერთაშორისო კავშირი ერთადერთი ასეთი დიდი საერთაშორისო პროფესიული ორგანიზაციაა. და ეს უდიდეს პასუხისმგებლობას გვაკისრებს ჩვენი პროფესიის წინაშე მდგომი პრობლემების გადაჭრაში. ასეთი პრობლემები კი — დიდი და მნიშვნელოვანი. — საკმაოდ ბევრია. დაგიახსნელებთ მხოლოდ რამდენიმეს.

არქიტექტორთა 80 პროცენტი დასაქმებულია ყოველდღიური, მიმდინარე ამოცანების გადაწყვეტაზე. ეს შეუმჩნეველი, მაგრამ ძალზე მნიშვნელოვანი სამუშაოა, რადგან მისი მეოხებით ყალიბდება ქალაქებისა და სოფლების სახე. ამ პროფესიონალებს სჭირდებათ ჩვენი დახმარება. ისინი უნდა იცნობდნენ არქიტექტურის მიღწევებს. ვაპირებთ მათთვის გამოვცეთ სპეციალური კატალოგი, რომელიც განაზოგადებს და პოპულარიზაციას გაუწევს სხვადასხვა ქვეყნის მოწინავე გამოცდილებას.

დასავლეთში არქიტექტორთა 50 პროცენტი უმუშევარია. მათ შორის ბევრია ნიჭიერი ადამიანი. ვცდილობთ დავეხმაროთ მათ.

ყოველივე ეს არქიტექტორთა საერთაშორისო კავშირის მუშაობის მხოლოდ უტილიტარული მხარეა. კავშირმა უნდა იზრუნოს აგრეთვე არქიტექტურის მომავლისათვის, მისი განვითარების შემოქმედებითი ასპექტებისათვის, ანუ, უნდა იყოს წამყვანი, ლიდერი ორგანიზაცია. ამიტომ თავს ნება მივეცი საუბრის დასაწყისში ესოდენ დიდი ყურადღება დამეთმო ჩვენი საქმის სულიერი ასპექტებისათვის.

— **როგორი შთაბეჭდილება მოახდინა თქვენზე ჩვენი ქვეყნის არქიტექტურამ?**

— საბჭოთა კავშირში მესამედ ვარ. თქვენი უზარმაზარი ქვეყანა ძალზე შეიცვალა. თუ პირველად ჩამოსვლისას არქიტექტურა მონოტონური, ერთფეროვანი მოგეჩვენა, ახლა თამამად შემიძლია ვთქვა: საბჭოთა არქიტექტურას ერთ-ერთი წამყვანი ადგილი უკავია მსოფლიოში.

მოწვევისათვის მადლობელი ვარ სსრ კავშირის არქიტექტორთა კავშირისა. თქვენი ქვეყნიდან გავემგზავრები მტკიცე რწმენით, რომ საბჭოთა კავშირის მონაწილეობა არქიტექტორთა საერთაშორისო კავშირის საქმიანობაში ამ როლის შესაბამისი იქნება, რომელსაც თქვენი დიადი სახელმწიფო ასრულებს ერთა საერთაშორისო თანამეგობრობაში. ჩვენ გვჭირდება თქვენი არქიტექტორების გამოცდილება და ენერგია. ჩვენ ერთად უნდა ვიმუშაოთ.

ინტერვიუ ჩაიწერა
მ. ხანანაშვილმა,
(საქინფორმის კორ.).

ზ. დათუაშვილის ფოტო.

იშვიათი პროფესიის ადამიანები

სახლი გადაადგილდა...

იმ დღეს უამრავი ხალხი შეიკრიბა ჩვენს ეზოში. ოსტატი ჩვეული სიდინჯით, დაკვირვებით უყურებდა გარს ძველ ოდა-სახლს, თითქოს, ვერც კი ამჩნევდა ცნობისმოყვარეთა გაკვირვებულ მზერას.

ცოტაც და, უზარმაზარი ხის სახლი ადგილიდან დაიძრა, სიგრძეზე გადებულ მუხის ბოძებზე ჯერ იყო და 40 მეტრით გადაინაცვლა, შემდეგ შემობრუნდა და... დანიშნულ ადგილას სამ მეტრნახევრიან რკინის ბოძებზე წამოიმართა.

ყველამ შვებით ამოისუნთქა. ოსტატმაც შუბლზე ოფლი მოიწმინდა.

ასრულდა ჩვენი ოცნება, ლამაზი ჩუქურთმებით შემკული მამაპაპური ოდა ხელუხლებელი და უვნებელი გადარჩა, ოსტატის გამჭრიახმა გონებამ და ხელმარჯვეობამ „სიცოცხლე“ შეუნარჩუნა.

ვალიკო დვალაძე მხოლოდ ოსტატი როდია, იგი შესანიშნავი თვითნასწავლი ინჟინერიც გახლავთ. თუ არა შესანიშნავი თეორიული ცოდნა და მოხერხებულობა, ასეთი საქმის შეჭიდება ყოველად უპერსპექტივო იქნებოდა.

როცა სახლის გადატანაზე ცსაუბრობთ, მხედველობაში გვაქვს ხის სახლები, რადგან კაპიტალური შენობის ასე პრიმიტიულად გადანაცვლება, შეუძლებელი ი ა. რაკაში უმთავრესად აგებდნენ ხის სახლებს, მასალად წაბლს ან მუხის ფიცრებს ხმარობდნენ და ლურსმანს თითქმის არ იყენებდნენ, მის კვალს მხოლოდ იატაკზე თუ შენიშნავდით. სწორედ ასეთი, მკვიდრად ნაგები ოდების გადატანა უხდება ვ. დვალაძეს. და ისიც ისე აკეთებს თავის საქმეს, სახლის კედლები მილიმეტრითაც არ შორდება ერთმანეთს.

ამ 70 წელს მიღწეულ კაცს კარგად იცნობენ არა მარტო რაჭაში, არამედ ცაგერში, თერჯოლაში, ხარაგოულში, ლანჩხუთსა და საქართველოს მრავალ კუთხეში.

უკვე 45 წელია ვ. დვალაძე დიდი რუდუნებით ეკიდება ამ იშვიათ ხელობას, რომლის სიყვარული ბავშვობიდანვე დაჰყვა.

— ერთ დღეს სახლის აწევას ვუყურებდი ხოტევში, — იხსენებს იგი, უეცრად ბოძების გამოცვლისას, ერთი ბოძი ადგილიდან გასხლტა და ოსტატი ადგილზე დაიღუპა... მეორე შემთხვევა თლუღში მომხდარა. ნანახს იმდენად უმოქმედია მასზე, რომ გადაუწყვეტია თავად მოეკიდა ხელი ამ ვაჟკაცური საქმისათვის.

გავიდა ხანი. დიდი სამამულო ომის მძვინვარე წლებში ვ. დვალაძე სამშობლოს დამცველთა რიგებში ჩადგა და ხუთი წლის შემდეგ პირნათელი, საბრძოლო მედლებით მკერდდამშვენებული დაუბრუნდა მშობლიურ რაჭას. მართალია, ომში მიღებულმა ჭრილობებმა ჯანმრთელობა კი შეურყია, მაგრამ მაინც არ მიუტოვებია საყვარელი ხელობა. როგორც თვითონ ამბობს, 500 სახლი აქვს ადგილზე აწეული და 200 გადაადგილებული.

საოცრად თავმდაბალი და სათნო კაცია ვალიკო დვალაძე, მიუხედავად ხანდაზმულობისა, ცდილობს ახალგაზრდებსაც შეაყვაროს ეს საქმე, რათა მამაპაპური, მკვიდრად ნაგები ხის სახლები უმტკივნეულოდ გადაადგილდეს საჭიროების შემთხვევაში.

კარგი იქნებოდა, ჩვენი კინოდოკუმენტალისტებიც დაინტერესებულიყვნენ და ფირზე აღებეჭდათ ამ უჩვეულო პროფესიის ადამიანის ღვაწლი კეთილი.

ი. იმნაძე,
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტის მეხუთე კურსის სტუდენტი.

საქართველო დარგაზიდან

სასჯელი პარაზიტული ცხოვრებისათვის

გორის რაიონში უსაქმობითა და პარაზიტული ცხოვრებით „სახელგანთქმულია“ სვენეთელი ნოდარ გოდელაშვილი. არც ზელი აკლია, არც ფეხი და არც ძალ-ღონე, შრომა კი ჭირის დღესავით ეზარება.

ცოლ-შვილი, ახლობლები უჩიჩინებდნენ, ემუდარებოდნენ საქმისთვის მოეკიდა ხელი, მაგრამ... პარაზიტული ცხოვრებით ყველას თავი რომ მოაბეზრა, რამდენჯერმე მილიციაშიც დაიბარეს, ოფიციალური ხელწერილი ჩამოართვეს, რომ შრომაში ჩაებმებოდა, რის შემდეგ თვალის ახვევის მიზნით მუშაობა დაიწყო ბერბუკის საბჭოთა მეურნეობაში. როგორც იქნა, თერმეტი დღე გაჯანხრა სამუშაოზე, მერე კი გუდა-ნაბადი იიკრა...

სამუშაოს თვითნებურად მიტოვებისა და პარაზიტული ცხოვრებისათვის ნოდარ კუწულას ძე გოდელაშვილი სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მისცეს. მას გორის რაიონის სახალხო სასამართლომ ერთი წლის თავისუფლების აღკვეთა მიუსაჯა, საერთო რეჟიმ